

TĖVIŠKĖS

AIDAII

Nr 5 (2234) 2001 m. kovo mėn. 20 d.

Eina 45-tus metus

Melbourne

BRANGIEJI AUSTRALIJOS
LIETUVIAI

Sveikiname Jus visus
Kovo 11-osios - Lietuvos
Nepriklausomybės atkūrimo
proga. Tęskime ir turinkime
mūsų ryšius su Lietuva ir
vietinėmis bendruomenėmis!

ALB KRAŠTO VALDYBA

DOPIEŽIAUS JONO PAULIAUS II LAIŠKAS 2001 M. GAVĖNIAI

„Meilė pamiršta, kas buvo bloga..“ (plg 1 Kor 13,5)

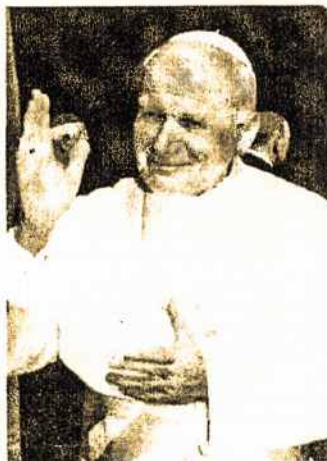
1. „Štai keliaujame į Jeruzalę“ (Mk 10,33). Šiais žodžiais Kristus kviečia mokinius eiti drauge su juo keliu, vedančiu iš Galilėjos į vietą, kur jis įvykdys savo atperkamąją misiją. Ši kelionė į Jeruzalę, evangelistų atskleista kaip Jėzaus žemiškosios kelionės viršūnė, yra pavyzdys krikščioniui, besistengiančiam sekti savo Mokytoją kryžiaus keliu. Šiandien taip pat Kristus kviečia žmones „eiti į Jeruzalę“. Jis tai daro su ypatinga galia gavėnios metu, tuo laikotarpiu, kuris ypač palankus atsiversti ir atkurti visišką vienybę su Kristumi, giliai išgyvenant jo mirties ir prisikėlimo slėpinį.

Gavėnia tikintiesiems yra tinkama proga įdėmiai apmąstyti gyvenimą. Šiandieniniame pasaulyje greta atsidavusių Evangelijos skelbėjų netrūksta pakrikštytų žmonių, kurie, išgirdę sunkų kvietimą „eiti į Jeruzalę“, tyliai priešinas, o kartais netgi atvirai maištauja. Tai atsitinka tuomet, kai malda išgyvenama veikiau paviršutiniškai, o Dievo žodis nedaro poveikio gyvenimui. Net Atgailos sakramentui daugelis teikia per mažai reikšmės, o sekmadienio Eucharistijos šventimą laiko tik atliktina pareiga.

Kaip turime priimti atsivertimo raginimą, kurį Jėzus skiria mums šios gavėnios metu? Kaip iš esmės perkeisti savo gyvenimą? Visų pirma turime atverti širdis jaudinantiesiems liturgijos žodžiams. Pasirengimo Velykoms laikotarpis yra Dievo apvaizdos dovana ir brangi galimybė prisartinti prie jo, įsigilinant į save patį ir įsiklausant į jo balsą savo viduje.

2. Kai kurie krikščionys mano, jog galima apsieiti be tos nuolatinės dvasinės pastangos, nes nejučia poreikio susidurti su Evangelijos tiesa. Jie, girdėdami žodžius: „Mylėkite savo priešus, darykite gera tiems, kurie jūsų nekenčia“ (Lk 6,27), bando nureikšminti jų prasmę ir „nukenkšminti“ juos, kad netrukdytų jiems gyventi, kaip jie nori. Šiuos žodžius jiems atrodo labai sunku priimti ir nuosekliai pritaikyti gyvenime. Sužeistas ir įskaudintas žmogus linkęs pasiduoti psichologiniams mechanizms, įtaigojantiems savigailę ir kerštą, nepaisant Jėzaus kvietimo mylėti priešą. Tačiau kasdieninė žmogiškoji patirtis labai aiškiai rodo, jog atleidimas ir susitaikinimas yra tikro asmeninio bei visuomeninio atsinaujinimo nepamainoma sąlyga. Tai tinka tiek santykiams tarp asmenų, tiek tarp visuomenių ar tautų.

3. Gausūs tragiški konfliktai,

slėgiantys žmoniją, kartais kylantys iš neteisingai suprantamų religinių motyvų, tarp tautų paliko neapykantos ir smurto rėžius. Būna taip, jog tie rėžiai iškyla tarp vienos tautos įvairių grupuočių bei visuomenės frakcijų. Dažnai skausmingai jausdami savo bejėgiškumą matome, kaip naujai įsiplieskia konfliktai, atrodo buvę galutinai nuraminti, ir susidarome įspūdį, jog kai kurios tautos buvo įtrauktos į galingą prievartos sūkurį, reikalaujantį vis naujų aukų, ir kad nėra jokios konkrečios galimybės išspręsti tuos konfliktus. Iš visų pasaulio žemynų girdimi raginimai siekti taikos lieka neveiksmingi: nepavyksta imtis reikiamų veiksmų, kurie nuvestų iki trokštamo susitarimo.

Krikščionys šios nerimą keliančios situacijos akivaizdoje negali likti abejingi. Būtent todėl per neseniai pasibaigusius jubiliejinius metus prašiau Dievą atleisti nuodėmes jo vaikams. Suvokiame, jog krikščionių nusizengimai, deja, užtemdė jo skaisių veidą. Tačiau pasitikėdami Dievu, kuris, kai atgailaujame, pamiršta, kas buvo bloga, gailėtingą meilę taip pat žinome, jog visuomet galime su nauja viltimi leisti į tolimesnę kelionę. Dievo meilė įgyja aukščiausią išraišką būtent tuomet, kai nedėkingas ir nuodėmingas žmogus iš naujo grąžinamas į pilnutinę bendrystę su Dievu. Atsižvelgiant į tai, **atminties nuskaistinimas** yra visų pirma kvietimas tikėti Dievu gailėtingumu, tai yra išpažinimas, kurį Bažnyčia įvairiais lygmenimis turi nuolat pripažinti savatimi ir įtikinamai atnaujinti.

4. Vienintelis kelias į taiką yra atleidimas. Atleidimo priėmimas ir dovanojimas leidžia suteikti naują kokybę žmonių santykiams, nutraukia neapykantos ir keršto spiralę, sutraukia blogio grandines, kaustančias priešininkų

širdis. Kraštams, siekiantiems susitaikinimo ir visiems trokštantiems taikos žmonių bei tautų sambūvio, nėra kito kelio kaip atleidimas - priimamas ir dovanojamas. Koks išganingų pamokymų turtas glūdi Kristaus žodžiuose: „Mylėkite savo priešus ir melskite už savo persekiotojus, kad būtumėte savo dangiškojo tėvo vaikai; jis juk leidžia savo saulei tekėti blogiesiems ir geriesiems, siunčia lietu ant teisiųjų ir neteisiųjų“ (Mt 5,44-45)! Meilė mus įskaudinusiems nuginkluoja priešininką ir gali netgi kovos lauką paversti solidarais bendradarbiavimo vieta.

Su šiuo iššūkiu susiduria konkretūs žmonės, taip pat visuomenė, tautos ir visa žmonija, ypač šeimos. Nelengva atsiversti į atleidimą ir susitaikinimą. Susitaikyti gali būti sunku net tuomet, kai konfliktas radosi dėl mūsų pačių kaltės. Jeigu kaltas yra kitas, susitaikinimas gali būti suvokiamas kaip nepagrįstas pažeminimas. Kad galima būtų žengti susitaikinimo žingsnį, pirmiausia būtina nueiti vidinio atsivertimo kelią; reikia turėti drąsos nuolankiai paklusti Jėzaus įsakymui. Jo žodis nepalieka abejonių: ne tik tas, kuris yra priešiško priežastis, bet ir tą priešiško patiriantis privalo siekti susitaikinimo (plg. Mt 5,23-24). Krikščionys turi sudaryti taiką net ir tuomet, jei jaučiasi esą auka, neteisingai įžeisti ir užgauti. Pats Kristus taip elgėsi. Jis laukia, kad mokinys seks jo pėdomis, taip prisidėdamas prie brolio atpirkimo. Mūsų epochoje atleidimas vis labiau pasirodo kaip nepamainomas tikro visuomeninio atsinaujinimo matmuo bei taikos įtvirtinimo pasaulyje sąlyga. Bažnyčia, skelbdama atleidimą ir priešų meilę, suvokia praturtinanti dvasinį visos žmonijos paveldą, nauju būdu ugdanti santykius su kitais; šis naujas būdas yra nelengvas, tačiau viltingas. Bažnyčia taip pat suvokia, jog čia gali tikėtis savo viešpaties pagalbos, nes jis niekuomet neapleidžia tų, kurie sunkumų akivaizdoje kreipiasi į jį.

5. „Meilė pamiršta, kas buvo bloga“ (plg. 1 Kor 13,5). Šiais Pirmojo laiško korintiečiams žodžiais apaštalas Paulius primena, jog atleidimas - tai viena iš kiliausių meilės formų. Gavėnios metas yra palankus laikas giliau suprasti šią

Ieškok gėrio sėklos kiekvienoje negandoje. Įsimink šią taisyklę ir turėsi labai vertingą skydą, kuris saugos tave visuose tamsiausiųose slėniuose, kuriais reikės keliauti. Žvaigždės matomos iš giliausio šulinio dugno, kai tu tarp jų nepastebime naujo kalno viršūnės. Nelaimėje pažinsi tokius dalykus, kurių džiaugsme niekada nebūtum atradęs. Visuomet yra gėrio sėkla. Rask ją ir brandink. Og Mandino

kilnią tiesą. Per susitaikinimo sakramentą Tėvas suteikia mums Kristuje savo atleidimą, o tai ragina mus gyventi meilėje žvelgiant į kitą ne kaip į priešą, bet kaip į brolių.

Tegu šis atgailos ir susitaikinimo laikas paragina tikinčiuosius mąstyti bei veikti vadovaujantis tikra meile, atvira visiems žmogaus aspektams. Ši vidinė nuostata leis jiems nešti dvasios vaisių (plg. Gal 5,22) ir su atnaujinta širdimi teikti medžiaginę pagalbą stokojantiems.

Širdis, suvienyta su Dievu ir artimu, yra didžiavasiška. Šventomis gavėnios dienomis bažnyčioje surinktos aukos įgyja ypatingą prasmę, nes tai nėra vien tik davimas iš pertekliaus, nuraminant savo sąžinę, bet solidariai priimama atsakomybė dėl pasaulyje egzistuojančio vargo. Matydami daugelio mūsų brolių bei seserų skausmingus veidus ir suvokdami jų patiriamus kentėjimus, esame raginami pasidalyti bent dalimi mūsų gėrybių su tais, kurie patiria sunkumus. Gavėnios auka tampa dar apstesnė, jeigu ją teikiantis asmuo išsilaisvina nuo pagiežos ir abejingumo, nes tai yra kliūtys, trukdančios bendrystei su Dievu ir broliais.

Pasaulis laukia iš krikščionių nuoseklaus bendrystės ir solidarumo liudijimo. Šiomis aplinkybėmis labai daug paaiškina apaštalo Jono žodžiai: „Jei kas turėtų pasaulio turtų ir, pastebėjęs vargą spaudžiamą brolių, užrakintų jam savo širdį - kaip jame pasiliks Dievo meilė?“ (1 Jn 3,17).

Broliai ir seserys! Šv. Jonas Auksaburnis, aiškindamas, ką Jėzus kalbėjo apie kelionę į Jeruzalę, primena, jog Jėzus nenuslepia nuo mokinių jų laukiančių kovų bei reikalavimų. Anot jo, savojo „aš“ atsižadėjimas yra sunkus, bet įmanomas, jei atsižvelgsime į Dievo pagalbą, suteikiamą mums „per bendrystę su Kristaus asmeniu“ (PG 58,619).

Štai kodėl per šįmetę gavėnią noriu paraginti visus tikinčiuosius karštai ir pasitikint melstis Viešpačiui, kad leistų kiekvienam iš naujo patirti jo gailėtingumą. Tik ši dovana padės mums priimti ir vis džiaugsmingiau bei didžiavasiškiau gyventi Kristaus meilę, kuri „nepasiduoda piktumui, pamiršta, kas buvo bloga, nesidžiaugia neteisybe, su džiaugsmu pritaria tiesai“ (1 Kor 13,5-6)

Turėdamas tai mintyje prašau Gailėtingumo Motiną globoti visą tikinčiųjų bendriją, einančią gavėnios keliu, ir kiekvienam širdingai suteikiu apaštališkąjį palaiminimą.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Vyskupijų jaunimo centrų bendradarbiai susitiko su kardinolu A.J.Bačkium

Kauno arkivyskupijos Jaunimo centre vyko visų vyskupijų jaunimo centrų vadovų bei bendradarbių seminaras. Jame aptarti Jubiliejiniais metais vykę jaunimui skirti renginiai - Lietuvos jaunimo dienos, Lietuvos II Eucharistinio kongreso Jaunimo diena bei Pasaulinės jaunimo dienos Romoje, svarstyti pasiūlymai vyskupams dėl jaunimo pastoracijos, kalbėta apie jaunimo centrų veiklos ir valstybinės jaunimo politikos sąsajas, ypač ugdymo ir socialinėje srityje.

Jaunimo centrų darbuotojai susitiko su kardinolu Audriu Juozu Bačkium. Seminaro dalyviai su kardinolu pasidalijo mintimis apie jubiliejinis jaunimo renginius, kurie vienbalsiai įvardyti kaip puiki proga jaunimui pažinti gyvąją Bažnyčią, išgyventi vienybės jausmą, patirti savanoriško darbo skonį, išmokyti bendradarbiauti ne tik tarpusavyje, bet ir su kitų konfesijų tikinčiaisiais. Anot seminaro dalyvių, jubiliejiniai renginiai paskatino glaudžiau bendradarbiauti pasauliečius ir dvasininkus, o Pasaulinės jaunimo

dienos Romoje leido išgyventi visuotinės Bažnyčios įvairovę, paragauti piligrimo duonos. Seminare siūlyta gerai apgalvoti jaunimo renginių vietą ir laiką, kad jie nekonkuruotų su kitais renginiais. Kardinolas A.J.Bačkis padaršino jaunimo centrų darbuotojus imtis iniciatyvos planuojant būsimąsias Lietuvos jaunimo dienas, jų vietą ir biudžetą. Kardinolo manymu, jaunimo dienas derėtų rengti kas trejus-ketverius metus.

Kalbėdamas apie jaunimo centrų darbą bei vietą tiek vyskupijoje, tiek apskritai tarp jaunimo organizacijų, kardinolas A.J.Bačkis ragino jaunimo centrus telkti jaunimo jėgas, iniciatyvas, derinti įvairių jaunimo religinių organizacijų, bendruomenių bei judėjimų veiklą. Tačiau, anot ganytojo, drauge kiekvienas sambūris turėtų išlaikyti savo autonomiškumą bei savitumą. Sykiu kardinolas ragino jaunimo centrų darbuotojus nepamiršti savo planų bei ketinimų derinti su vietos ordinaru. Kardinolas A.J.Bačkis akcentavo keitimosi informacija tarp

katalikiškų organizacijų svarbą, skatino jaunimo centrus palaikyti ryšius su seminarijomis bei kunigais. Jaunimo centrų darbuotojai savo ruožtu užsiminė apie galimybę prie Lietuvos Vyskupų Konferenciją steigti Jaunimo pastoracijos tarybą, kuriojame vieno iš vyskupų. Kardinolas A.J.Bačkis palankiai sutiko šį pasiūlymą ir prašė jį pateikti svarstyti LVK. Lietuvos vyskupų požiūrį į jaunimą jis apibendrino žodžiais: "Vyskupų žvilgsnis nukreiptas į Bažnyčios ateitį - jaunimą."

Su kardinolu jaunimo centrų atstovai taip pat aptarė ir katalikiškos jaunimo veiklos finansavimo problemas. Buvo svarstoma, kaip į jaunimui skirtus renginius įtraukti ir mažiau pasiturinčius, ypač kaimo jaunimą. Mat per jubiliejinis renginius pastebėta, kad, pavyzdžiui, kaimo jaunimui dėl finansinių priežasčių sunkiau atvažiuoti į didžiuosiuose miestuose organizuojamas šventes. Kalbėta ir apie atstovavimą katalikiškojo jaunimo interesams valstybės jaunimo politikoje.

Šis jaunimo centrų vadovų ir bendradarbių susitikimas su ganytoju jau ne pirmas. 1999 m. jaunimo centrų darbuotojai susitiko su arkiv. Sigitu Tamkevičiumi SJ. Nutarta ir toliau tęsti šią tradiciją.

Popiežius ragina Vengrijos vyskupus kovoti su šalyje paplitusiais abortais

Sausio 30 d. popiežius Jonas Paulius II paragino Vengrijos vyskupus imtis priemonių sumažinti didžiulį abortų skaičių šalyje. Šį reiškinį popiežius pavadino po Europą plintančia mirties kultūra.

Pastarųjų dešimtmečių abortų statistika jūsu šalyje kelia didelį nerimą, - sakė Šventasis Tėvas per Vengrijos vyskupų *ad limina* vizitą Romoje ir ragino daryti viską, kas įmanoma, kad moterys nenutrauktų nėštumo.

Popiežius pabrėžė, kad dabar, kai komunistinis persekiojimas šalyje baigėsi, vengrai gyvena materilistinėje visuomenėje, kur žmogaus gyvybei ir orumui gresia didžiulis pavojus. Todėl Bažnyčios misija yra įkvėpti pasauliui autentišką gyvenimo kultūrą. Anot Šventojo tėvo, šiais tragiškais laikais Bažnyčia turi svarbią užduotį, kad krikščionys vis labiau suvoktų ir taptų tuo, kuo jie yra pašaukti būti: žemės druska ir pasaulio šviesa.

Popiežius itin ragino vyskupus ir kunigus kalbėti apie tai - laiku ir nelaiku - ir įsikšti ten, kur reikia apginti Dievą ir žmogų. Jūs ne iš pasaulio, bet neatsiribokite nuo jo, - sakė Šventasis Tėvas.

Jono Pauliaus II manymu, nederą pernelyg pesimistiškai žvelgti į visuomenes, kurios atrodo agnostinės ir abejingos religijai, nes jose yra palanki galimybė Bažnyčiai. Žinoma, daugelis gyvena tarsi Dievas neegzistuoja, tačiau širdyse jo troškimas yra visada gyvas. Nepaisant išorės, kuri gali sudaryti klaidingą įspūdį, krikščioniškasis tikėjimas yra giliai įsišaknijęs jūsu žmonių sielose ir būtent jums reikia pažadinti Dievo balsą jū sūžinėse, - sakė Šventasis Tėvas.

Popiežius kalbėjo vyskupams, kad mokydami katalikus daugiausia dėmesio skirtų tikėjimo tiesos skelbimui bei kristocentriškumui. Jonas Paulius II ypač ragino vyskupus daugiau dėmesio skirti šeimų ir jaunimo pastoracijai bei naudotis moderniomis evangelizacijos priemonėmis, t.y. radiju, televizija ir naujaisiomis komunikacijos technologijomis.

kiemą: ten gyvenusi Kazlauskų dukte, kurią gatvėje šaukdavo motinos, kiemsargės ir siuvėjos Petrusėlės vardu, buvo neišskiriama jo draugė.

Paauglystėje Volodia, kuris nuolat prašydavo vadinti jį Vladeliu, buvęs paslaugus kimynstėje gyvenančioms močiutėms: sukasdavęs daržą ar malkų priskladydavęs.

Stupakovė "vyno taškas"

46 metų Monika K., iki šiol gyvenanti Sodų gatvės 14-ojo namo kaimynstėje, irgi buvo nuolatinė "Vladzkos" vaikystės žaidimų draugė. Prisimena, kad gatvėje visus keturis Stupakovų vaikus vadindavo "Stupkėmis".

Anot pašnekovės, Stupakovai išsiskyrė ne tik tu, kad vien pirmųjų Sodų gatvėje įsivedė telefoną.

Tėvas su motina laikė ištisą parą veikiančią nelegalios alkoholio prekybos, kaip anomet vadindavo, "tašką", kuris buvęs garsus visose Žemuočiuose Šančiuose.

Čia ateidavę apsipirkti su didele nuolaida ir Panemunės rajono vidaus (Nukelta į 3-čią psl.)

Nematoma jėga kaustė žudikus ir pareigūnus

Alvydas DARGIS

(Tęsinsys iš praeito numerio)

"Žiurkių kuopų" kaimynystė

Sodų gatvė - viena ilgiausių Žemuočiuose Šančiuose - sovietiniais laikais pradžia beveik rėmėsi j konditerijos fabriku, o galu - į karinį miestelį, kuriame buvo dislokuotos "žiurkių kuopos".

Taip buvo vadinami sovietų desantinės kariuomenės specialiosios paskirties žvalgybos būriai, sudaryti iš gerai fiziškai ir psichologiškai parengtų lietuvių tautybės šauktinių. Konfliktinių situacijų atvejais (taip buvo atsitike per 1972 metų gegužės įvykius Kaune ir 1991-ųjų kruvinojo Sausio išvakarėse), jie su įvairiais slaptais pavidalais "ištirpdavo" tarp vietinių gyventojų.

Tarnyba "žiurkių kuopose" buvo laikoma prestižine, nes oficialiai turėdavo kitą, gražesnį pavadinimą - "sportininkų batalionas" - ir dar visokių privilegijų. Kai kuriems jaunuoliams tai buvo pirmoji pakopa siekiant karjeros KGB ar GRU (karinėje žvalgyboje).

Prieš karą šiame Žemųjų Šančių pakrastyje nedidelis medinius namelius statė aplinkinių fabriku meistrai, mėsaininkai, galanterininkai, tarp kurių buvo

nemažai vokiečių kilmės asmenų. Po 1940 metų sovietinės invazijos dauguma jų repatriavo į Trečiąjį reichą, tačiau prasidėjus karui grįžo.

1944 metų rugpjūtį vėl užėjus raudonarmiečiams, čia jau ilgam įsikūrė kariškiai, tarp kurių buvo ir būsimasis Vladimiro Stupakovo tėvas, nužiūrėjęs vietinę merginą su kūdikiu.

Atsargon išėję sovietų karinės žvalgybos karininkai, "žiurkių kuopų" puoselėtojai, paprastai negrįždavo į Rusiją ir nusipirkdavo kokį namelį ar jo dalį Žemuočiuose Šančiuose - Sodų, Vokiečių ar kurioje nors iš dvidešimties Kranto gatvių.

Sodų gatvėje - užmarštas

Žurnalistui tyrinėjant Sodų ir aplinkines gatves, iš pradžių niekas negalėjo (o gal nenorėjo?) prisiminti, kad čia prieš kelias dešimtis metų būtų gyvenusi "kažkokių Stupakovų" šeima. Netgi 14-uosiu numeriu pažymėto Sodų gatvės vienaaukščio namelio su mansarda gyventojai teigė pirmą sykį girdi tokią pavardę.

Pasirodo, kad jau keletą kartų pasikeitė "Stupkynės" savininkai. O artimesni Stupakovų kaimynai bei pažįstami - išmirę arba senai išsikraustę kitur.

Kai kurie Žemųjų Šančių

Kun. R. Mikutavičius

gyventojai, po ilgų įkalbinėjimų sutikę papasakoti apie savo garsųjį kaimyną, primygtinai prašė neminėti jų pavardžių ar pažymėti išgalvotais inicialais: "Matote, kur gyvename, - vien mediniai namai. Jeigu jei ryžosi nužudyti kunigą, tai ką jiems reikšia kyštelėti mums patamsyje degtuką!"

Kaimynė nieko nebebijo

Sodų gatvės 10-ajame name gyvenanti aštuoniadešimtmetė Marija Stančienė pasakė autoriui net mirties nebijanti, tai ką ten Stupakovai galį jai padaryti.

"Mes gyvenome tik per tvorą, bet mažai ką žinojome apie Stupakovus. Jie mokėjo slaptai gyventi. Nors mes su Stupakoviene dirbome Kauno autobusų parke konduktorėmis, bet nei didelės draugės, nei artimos kaimynės nebuvo."

Matydavau, kad laikė paukščius, dukros daržuose kapstydavosi, o Volodia ateidavo į mūsų kiemą su mergaitėmis pažaisti. Tėvas - irgi autobusų parko vairuotojas, mėgdavo išgerti. Bet kad čia visi tokie", - pasakojo M.Stančienė.

Jos dukte Aldona Ginevičienė irgi teigė, kad Stupakovų šeima beveik niekuo neišsiskyrusi iš kitų Sodų gatvės gyventojų: rengėsi kukliai, bet tvarkingai, keturi vaikai - du sūnus ir dvi dukters - būdavo prižiūrėti.

Volodia dažnai ateidavęs pažaisti į jų 10-ojo namo su bokšteliu

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355.

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorė Marija Geštaitienė.

Prenumeratos kaina metams Australijoje \$45 dol., Europoje ir Amerikoje paprastu ir oro paštu \$90 Aust. dolerių. Atskiras numeris \$1-50. Skelbimai už skilties vieną cm. \$3. Nuolatiniamis skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų ir pasirašytų straipsnių turinį neatsakome. Redakcija korespondencijas trumpina ir taiso savo nuožūra.

Pauline Hanson Fenomena

Pora metų atgal Australijos politiniame gyvenime pasirodė One Nation partija, vadovaujama mažo biznio savininkės Pauline Hanson. 1998 m. tos partijos laimėjimai buvo "sutriuškinti" tam tikros įtakingos grupės žmonių ir One Nation partija buvo sužlugdyta, Pauline Hanson buvo lyg ir likviduota.

Bet 2001 m. P.Hanson vėl pasirodė kaip "Lozorius" gėlėtoje suknelėje (taip ją pavadino spaudoje). Jau šį kartą ji buvo pasiruošusi ir išnaudojo žmonių nepasitenkinimus Canberra. Tais nepasitenkinimais gerai atsispindi Vakarų Australijos ir Queenslando rinkimuose ir tuo labai sukrėtė didžiulias partijas pav. Liberalų-Nacionalų coalicija bei darbiečius ir demokratų.

One Nation programa (policies) kaip tik tuo tuo laiku to regiono žmonės ir jie pripažino, kad P.Hanson išgirdo jų senos Australijos balsą. Tie žmonės yra įsitikinę ir ne be reikalo, kad jie prarado savo tautinę tapatybę ir One Nation partijoje mato kaip senų tradicijų žmonių atstovą. Nežiūrint vedamos propagandos ne tiek valdžios, bet mums visiems žinomos grupuotės, kad One Nation neturi programos ir jei ir yra, tai neturi tam atsakymo, kaip pasiūlymus būtų galima įvykdyti. Yra netiesa, kad One Nation neturi programos. Sutrumpinta versija jos programos paliečia visus gyvenimo šakas. Pažvelkime į kelis

programos pareiškimus, kurie greitu laiku gali būti mums labai svarbūs, nes įtakingos šešėlinės jėgos bando nuslėpti tikrą reikšmę galimų pasiekų.

1. One Nation reikalauja, kad nelegalūs emigrantai per 48 val. būtų gražinti atgal prieš tai aprūpinant pagrindiniais humanitariniais reikmenimis pav. maistu, rūbais ir t.t.

2. Panaikinti aborigenų ir Torres sąsaurio salų gyventojų komisiją, nes Australija turi turėti tik vieną pilietybę ir taisykles vienodai visiems gyventojams.

3. Nutraukti paramą kraštams, kurie yra nedraugiški Australijai. Visiems tiems pareiškimams, dauguma pritaria Indonezijos spauda tuoju švelniai pasisakė, kad demokratinėje krašte kiekvienas gali kalbėti ir P.Hanson nėra valdžios atstovė. Reikia pastebėti, kad jei tas būtų pasakyta iš Canberros, be abejonės būtų didelis politinis triukšmas iš Indonezijos. Svarbu, kad jie gavo telegramą, žinodami, kad tai nėra vienos moteriškės pasisakymai.

Kas liečia aborigenus, tai didžiausį triukšmą kelia ne aborigenai, bet suinterisuoti dvejų pilietybių abejotini Australijos piliečiai. Tie patys žmonės verkia dėl siuntimo atgal nelegalių, nes tai yra nusikaltimas prieš žmoniškumą, bet nei žodžio apie vaikų žudymą viduriniuose rytuose. V.Mačys

Antanina GARMUTĖ

Seniai žinoma tiesa: kuo turtingesnis, tuo daugiau turtų geidžia. Neaiškiais keliais pralobę naujieji lietuviai toliau godžiai dairosi grobio. Ratas po rato virš žmonių galvų taip ir suka spirales grobuonys. Ypač jų žvilgsnį patraukia mažiausiai apsaugotų žmonių klasė. Pensininkai. (Jeigu jau valstybė veržia diržus ant jų kaklo, tai kaip nepasinaudot groboniu?)

Grobuonis turi jam tarnaujančius parankinius. Galima numanyti, kad jų yra visur - ir šalininkai, ir teisėtvarkoje. Šniukštinėdami po svetimus reikalus ir svetimus gyvenimus parankiniai nustato, kur pvz. yra neatsiimtas pensininko namas. Neatgauta nuosavybė. Gražioje vietoje. Puiku! Kąsnis gardus. Belieka išsižioti ir praryti. Nes kad tam pensininkui nuosavybė? Organizuojama ataka. Puolimas. Bet pensininkas pageidauja nors antrame (!) nepriklausomybės dešimtmetyje atgauti nuosavybę. Įvyksta teismas, greičiau farsas.

- Kuo pagrįstas jūsų pageidavimas? - klausia teisėjas.

- Paveldėjimu, - mandagiai atsako vargšas pretendentas.

- Kuo dar? - toliau kamantinėja teisėjas pretendentą. Ir pradeda jį "spausti į kampą" it nusikaltėlį.

- Testamentą turiu! Smetoninio notaro patvirtintą! - gelbstisi žmogus.

- Na ir kas, kad turit! Kam laikytis to testamentą? Sentimentalu. Jūs

PUOLA NAUJIEJI LIETUVIAI

nežinot mūsų įstatymų? - kategoriškai atkerta teisėjas. Ir pretendentas suvokia, jog kažkas (nematomas) jau stovi už teisėjo nugaros. Naujasis lietuvis. Jis turi kuo paveikti Temidės tarną. Ne šis neva aiškina "kaltinamajam".

- Matote, yra daugiau pretendentų į tą namą!

- Kas? - išsprūsta nelaimingajam.

- Ogi namo gyventojai. Nuomininkai. Jie irgi žmonės. Jie užginčijo (!) jūsų teisę į paveldėjimą.

- Nesuprantu... Kaip siejasi kažkokie pašaliniai testatoriai žmonės, nuomininkai su svetima nuosavybe? - sudejuoja pretendentas. Ir vos garsiai nepasako dar vienos suvoktos realybės: naujasis lietuvis paveikė ir nuomininkus! Nuberė trupinių nuo savo gėrybių stalo. O teisėjas toliau aiškina:

- Geriausia atveju jums atiteks tik žemė po jūsų namu. Supraskite, juk ten didelis turtas... - jis kaltai nusišypso, tarsi nedrįsdamas užbaigti sakinio ("tai gal atsisakykite jo?"). Mat paveldėtojas jo nevertas. Teisėjas sprendžia, kas vertas...

Pensininkas, palikdamas teismo rūmus, supranta viską. Jis prisimena savo tėvus, kurie visą gyvenimą dirbo, plūšo. Sutaupė. Pastatė savo palikuonims. O ne svetimiems perėjūnams. Ir ne naujesiems lietuviams, kokie jie bebūtų godūs ir turtingi. Pasigvieš net miesto centre benzino kolonėles statyti.

Mūsų piliečių, matyt laukia dar ne viena, o šimtai bylų Strasbure. Nes kiek galima kentėti? Kol saulė patekės, rasa akis išės. Neturi to būti. Ir nebus. Nes ir akiai Temidei yra lemta dalia. Praregėti.

O naujieji lietuviai puola. Kyla ir kyla į ataką. Kaip skėriai. Laikykit, pensininke!

Raudonasis pulkininkas taikosi į Tėvynės gelbėtojus

Socialdemokratų laikraštis "Mūsų balsas" Nr. 30 paskelbė ištrauką iš (eks sovietų, pasivadusių Lietuvos ats.karininku) tos sąjungos pirmininko Jono Uzurkos pareiškimą: "Tauta, teisingai pervertinusi savo praeities, neturi ateities." Jose gausu pramanų ir smeižtų Lietuvos kariuomenei, taip pat disinformaciją apie krašto apsaugą. "Mūsų Balse" socialdemokratai aiškiai bando bent kokiomis priemonėmis žeminti dešiniąsias politines jėgas ir jų remėjus. Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdis (LLKS) tikrieji partizanai (ne pora mėnesių apsišaukėlių) yra pirmas "taikynys."

(Piliectis) J.Uzurka, pelnės kompartijos pasitikėjimą komjaunimo aktyvistas su reikomo rekomendacijomis 1971 m. baigė S.Kirovo karo mokyklą. Nesigrauzia išdavęs savo Tėvyne, pradeda tarnybą

Nematoma jėga...

(Atkelta iš 2-tro psl.)

reikalų skyriaus pareigūnai.

Stupakovai savo artimos draugystės su milicijos darbuotojais neslėpė: vienos dukterų - Jelenos vestuvėse piršliu buvęs net milicijos įgaliotinis, o kita ištekėjo už kažkoko veikėjo iš "organų" ir įsidarbino vidaus reikalų skyriaus pasų poskyryje.

Aplinkinėse gatvėse buvo pasklidęs gandas, jog Stupakovai yra Kauno miesto vidaus reikalų valdybos kovos su socialistinės nuosavybės grobstymais skyriaus neatsitainiai bendradarbiai - t.y. informatoriai.

Būtent todėl jiems anksčiausiai ir buvo įrengtas telefonas, nes Stupakovų "taško" nuolatiniams lankytojais buvo "pelningų įmonių" - "Metalo", Konditerijos fabriko, geležinkelio depo, "Kotono", "Drobės", "Sanito" - darbininkai.

(Bus daugiau)

sov.armijoje. Prasidėjus karui su Afganistanu, papulkinis J.Uzurka skiriamas baudžiaunojo bataliono vadu. Vengdavo su tautiečiais kalbėti lietuviškai. Dalyvavo Afganistano tautos genocidą. Iš 15 mil. gyventojų nužudyta 1,5 mil. pabėgėlių 5 mil. Jis apie tai didžiudamasis rašo savo knygoje "Kario knygose". Po Afganistano internacionalistų pralaimėjimo, J.Uzurka grįžta į Lietuvą ir 1990 m. pradeda tarnybą Savanoriškoje Krašto Apsaugos Tarnyboje. Jo kariai ir karininkai nemėgo. J.Uzurka patyrė ypač gėdingą pralaimėjimą, kai buvo paskirtas SKAT Tauragės ATG rinktinės vadu. Savanoriai jo nepriėmė! 1996 m., jis kaip netinkamas vadovauti savanoriams, iš pareigų atleistas.

Išleistas į atsargą įlenda į Lietuvos Atsargos Karininkų Sąjungą. Tampa pirmininku ir imasi ne atsargos karinių problemų spręsti, o netgi kovų su sov. okupantu legalumu ir šmeižti partizanų bei SKATO karių. Jis bandė apkaltinti E.Simanaitį (LKA viceministerį) išdavystėmis, bet pralaimėjo. Jis nieko nemini apie apsišaukėlį (a.a.) Antaną Martnionį. Šis sov.armijos politrukas Lietuvos kariuomenėje netarnavo nė vienos dienos, tačiau pasisiūdinio Lietuvos kariuomenės uniformą, pats pasikėlė į karininkus ir keletą metų puikavęs kapitono antpečiais. Po to apgautas būdu pakeltas į majorus. Taip rašo LLKS pirmininkas dim. Kap. J.Čeponis. Tremtinys Nr. 34, 2000m.

Turiu pastebėti, kad kaip kurie "Kardo" remėjai, nežinodami (ar nenorėdami žinoti) faktų apie "Kardą", išdalino "diplomus" ir sveikinimus ats.karininkų vardu, neturėdami tam teisės. Tarp kitko, Kardas yra privatus leidinys ir nieko bendro neturi su Lietuvos Krašto Apsaugos Ministerija. V.M.

Džiugo tuntas paminėjo Vasario 16-tąją

Melbourn Džiugo Tunto tuntininkė Rasa Statkuviene (vidurinėsios kartos) savo įžanginiame žodyje užsiminė, kad australai Nepriklausomybės šventės laukia, nes tai būna ilgas savaitgalis, kurį šeimos praleidžia poilsiui, gi mes lietuviai šią šventę stengiamės atšvesti deramai.

Į užrašą "kas yra 16-oji Vasario?" tuntininkė davė įdomų atsakymą "Kol su tėvais lankydavau (o ir dar žymiai vėliau) Nepriklausomybės šventė man buvo lyg pasaka ir deja nevisiškai suprantama. Tik Lietuvai sulaukus Atgimimo ir mūsų dabartinė vidurinioji karta, pradėjome suvokti, ką reiškia mūsų tautai, tėvams 16-oji Vasario". R.Statkuviene gana vaizdžiai papasakojo apie tai - pasisakymui buvo kruopščiai pasiroštas.

Australijos Krašto Valdybos pirmininkė Birutė Prašmutaitė perskaitė sveikinimus skirtus Nepriklausomybės šventei nuo Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko Artūro Paulausko, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininko Vytauto Kamanto, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovo Lietuvoje Gabriėliaus Žemkalnio. Tarptautinėje pašto sistemoje įstrigo prof. Vytauto Landsbergio sveikinimas Australijos lietuviams, todėl pavėluotai jį gavome. (Red. pastaba). Cituoju V.Landsbergio sveikinimą: Ateina Vasario 16-oji, garbinga atgimusių Lietuvos valstybės šventė. Sveikinu visus, mylinčius mūsų nedidelę šali

prie Baltijos. Sėkmėje ir nesėkmėje ji verta mylėti, nes jungia mus į šeimą.

Po perskaitytų sveikinimų sekė Aust. Krašto Valdybos pirmininkės pranešimas, kuris buvo pavadintas "Būtime ne tie, kokie esame".

"Lietuvių skautybės sąjūdžio nariai turi ypatingą uždavinį lietuvių: gyventi lietuvių išlaikymo gyvenimą - tai kunigo A.Saulaičio žodžiai iš knygos Skautiškų Vienetų vadovai ir vadovės. Lietuvių Skautų Sąjunga yra viena iš lietuvių pažinimo šaltinių.

Per praėjusius 54 metus, Džiugo Tuntas ir jų vadovai Melbourn skautams padėjo tobulintis lietuvių reikaluose, tuo, kad aš šiandien stoviu Melbourn Lietuvių Namuose, gimusi Australijoje iš lietuvių tėvų ir kalbu netikėtai skautų vardu, bet ir A.L.B. Krašto Valdybos vardu.

Augant, Vasario 16-oji turėjo įtakos mano gyvenime. Kai išgirdau, kad jaunuolis Vasario 16-tos proga iškėlė Lietuvos vėliavą, kokiame nors mieste, jaučiau pasididžiavimą. Pasidarė nesunku ateiti į minėjimus į šią salę. Minėjimai nurodė pradžią naujo lietuviško gyvenimo meto. Sustikdavome su lietuvišiais draugais, kurie gyveno išsiblaškę po visą Melbourną. Per minėjimus išgirstame ir pamatome ką mes čia Melbourn pasiekiamo, mokslė per premijų įteikimus, ar šokant ar dainuojant, ar mūsių perdavime paskaitose arba cilėraščiose.

Anksčiau Vasario 16-tos minėjimai buvo labai politiniai. Dalyvaudavau Australijos partijų ir etninių bendruomenių atsakovų (Nukelta į 4-tą psl.)

Australijos Lietuvių Fondas - Bendruomenėje

Praėjusiam ALB Tarybos suvažiavime Sydney, po ALF informacinio pranešimo buvo iškelta visa eilė klausimų, ypatingai liečiančių paramų skirstymą. Iškelto klausimui susidarė vaizdas, kad vis dėl to bendruomenėje yra cėlė neaiškumų apie Fondą, bei jo santykius su bendruomenės valdybomis, nors apie tai jau buvo kalbėta ir rašyta ne kartą.

Yra verta priminti, kad ALF buvo įsteigtas ALB Tarybos su pagrindiniu tikslu remti lietuvių kultūrinę veiklą Australijoje. Pradžioje jis buvo ALB padalinys. Tačiau su laiku buvo sudurta su teisiniais keblumais dėl palikimų ir t.t. Tąd buvo nutarta Fondą inkorporuoti. Palankiausi įstatymai tuo metu buvo Viktorijos valstijoje, tai ten ir buvo inkorporuotas. Inkorporavus Fondas teisei tapo savistovi, nepriklausoma organizacija administruojama penkių valdybos narių (Directors), išrenkamų Fondo narių metinių susirinkimų metu. Valdyba teisei yra atsakinga nariams. Tačiau tiek praeties tiek dabartinė valdyba jaučia moralinį atsakingumą ir visai Australijos Lietuvių Bendruomenei, nes išties sutelktas kapitalas kaip tik ir yra iš tos Bendruomenės narių. Neabejojau, kad ir ateities valdybos turės tokį pat požiūrį.

Vis dėl to šia proga verta pabrėžti, kad kartais praeties išreikšti pageidavimai kai kurių bendruomenės valdybų nebuvo realūs ir jeigu tuometinės Fondo valdybos būtų paklusiusios šiems pageidavimams, šiandien Fondo kapitalas būtų visiškai bereikšmis. Tas dalinai suprantama, nes kiekviena išrinkta valdyba nori atsiekti kuo daugiau savo kadencijos metu. Tačiau Fondo valdybos turi atsakingai žiūrėti į ateitį, kad būtų iš ko remti lietuvišką kultūrinę veiklą ilgesniam laikui, nes tos paramos pareikalavimai vis didėja. Tiek praeties tiek ir dabarties Fondo valdybos turėjo ir turi nemažą patirtį bendruomenės veikloje. Į pateiktus paramos prašymus žiūri gana kritiškai ir pageidauja, kad prašymai turėtų atitinkamos bendruomenės valdybos rekomendaciją - įvertinimą. Fondo valdyba reikalui esant padaro tolimesnę apklausą apie projektą bei jo reikšmę ir naudą. Bendruomenei platesniu mastu, gi atvejais net siekia komentaru bei įvertinimų iš srities specialistų.

Šia proga, kaip tik ir norėtusi pristatyti visuomenei dabartinę Fondo valdybą:

Pirmininkas - Algirdas ŠIMKUS

Profesija - inžinierius. Bendruomenėje pradėjo reikštis studentavimo metu ir joje dirbo įvairiose srityse ir pareigose praktiškai be pertraukos iki šiandien, virš 40 metų.

Vice-pirmininkė - Bronė STAUGAITIENĖ

Profesija - mokytoja. Plati bendruomeninė veikla per cėlė metų, ypatingai kultūrinėje srityje.

Iždininkas - Audrius BALBATA CPA

Profesija - buhalteris. "Manager Internal Audit for Victoria and Tasmania Australian Taxation Office". Talkos direktorius. Turėjęs cėlę pareigų bendruomenėje veikloje.

Sekretorė - dr. Aldona BUTKUTĖ (PhD - Anatomy & Cell Biology). Turėjusi visą cėlę pareigų bendruomenės veikloje.

Narys - Raimundas SAMSONAS CPA

Pirmoje eilėje iš kairės - Bronė Staugaitienė - vicepirmininkė, dr. Aldona Butkutė - sekretorė, Antroje eilėje iš kairės - Audrius Balbata - iždininkas, Algirdas Šimkus - pirmininkas, Raimundas Samsonas - narys.

Nuotr. Jūratės Šimkienės

Buhalteris. Australian Taxation Office. Dabartinis Melbourne Bendruomenės Valdybos iždininkas. Talkos direktorius.

Manau neklystu teikdamas, kad dabartinės valdybos sąstatas yra su nemaža profesine ir bendruomenine patirtimi ir į Fondo veiklą žiūri labai realistiškai.

Grįžkime prie Fondo principų ir jo veiklos bendruomenėje. Kaip jau minėta Fondo pagrindinė paskirtis yra remti lietuvišką kultūrinę veiklą ALB ribose. Tačiau teisei turi galimybių veikti ir plačiau, kaip administruoti ir specializuotus fondus savo įstaty ribose prisilaikant valstybinių įstatymų. Yra įsteigtas ne vienas atminimų fondas iš specialiai paaukotų stambesnių sumų tiems tikslams ir yra vedamos atskiros atskaitomybės. Išsikovojus aukom atleidimą nuo pajamų mokesčio, atskaitomybės bei administracija truputį susikomplicavo ir pareikalauja daugiau laiko ir įstatyminio atidumo. Atskaitomybės yra tikrinamos atitinkamų valdiškų įstaigų ir yra reikalinga paruošti ir pristatyti periodinius raportus joms. Taigi yra reikalinga griežtai prisilaikyti valstybinių įstatymų.

Iš bendruomenės pusės, tenka atidžiai sekti jos veiklą, siekius, tendencijas ir atitinkamai reaguoti paramų sprendimuose visos ALB mastu. Todėl ir yra pageidaujama, kad prašymai paramos būtų rekomenduoti ir įvertinti atitinkamų bendruomenės valdybų ir būtų pateikti iš anksto, o ne įpusėjus ar užbaigus projektą.

Buvo labai malonu išgirsti nemažą susidomėjimą Tarybos suvažiavimo metu apie paramų išdavimo kriterijus ir t.t., apie kuriuos buvo duoti atitinkami paaiškinimai. Žinoma būtų dar maloniau jeigu būtų parodytas panašus susidomėjimas pačiu Fondo administruojamas ir tampa jo nariais. Suprantama, kad metinuose Fondo susirinkimuose yra praktiška dalyvauti tik Melbourne ar netolimese apylinkėse gyvenantiems nariams. Tačiau apyskaitos ir proxi balsavimo kortelės yra išsiunčiamos kiekvienam nariui paštu. Tad galimybė yra iškelti bet kokius rūpimus klausimus raštu per savo proxi balsą. Deja praetyje nebuvo parodyta susidomėjimo šia linkme. Štai truputis statistikos iš paskutinio metinio susirinkimo. Pranešimu buvo išsiųsta sekančiai:

Victoria 101, SA 27, NSW

23. Canb. 8, QLD 7, Tas 5 ir WA 3. Viso 174. Susirinkime dalyvavo 17 narių ir buvo atsiųsta 4 proxi balsai be jokių siūlymų, paklausimų ar pan.

Taigi atrodytų, kad susidomėjimas Fondu prasideda ir baigiasi kam ir kiek paramos buvo išduota, tačiau ne jo administruojimas. Susirinkimo metu irgi jautėsi panaši tendencija. Valdybai susidarė vaizdas, kad Jūs dirbkite, galvokite, administruokite, o mes progi pasitaikius pakritikuosime. Konstruktyvi kritika yra labai sveikintina, nes iš jos visi galime pasimokyti, patobulinti ir pagyventi pačią Fondo veiklą. Ateityje lauksime! Deja, praeties kritika nevisuomet buvo konstruktyvi.

Suvažiavimo metu buvo priimta rezoliucija, kreiptis į Fondo Valdybą, kad ji kas antri metai sušauktų eilinį narių susirinkimą Lietuvių Dienų metu, duodant progos ir kitų vietovių nariams pasisakyti. Manau, kad tai būtų galima įgyvendinti, jeigu LD rengėjai tam paskirtų atitinkamą laiką. Tokiame susirinkime galėtų dalyvauti ir platesnė visuomenė, tačiau balsavimo teisę turėtų tikai Fondo nariai. Reikia tikėtis, kad gal tai sukeltų didesnį susidomėjimą Fondu ir iš kitų vietovių. Yra daug aukotojų kurie galėtų tapti nariais, užpildę atitinkamą anketą - prašymą. Asmuo pakuojęs 25 dol. ar daugiau turi teisę tokį prašymą paduoti. Pavyzdžiui NSW valstijoje yra apie 90 asmenų su šitokia teise. Sarašą palikau Fondo įgaliotiniui P.Vyteniui Šliogerui, kartu su prašymų anketomis. Panašiai buvo

daryta Adelaide ir Geelong. Deja Adelaide nebuvo parodytas didelis susidomėjimas, tuo tarpu Geelong Bendruomenės nariai reagojo gana pozityviai. Gal kaip tik ir būtų proga vėl paminėti Fondo įgaliotinius įvairiose vietovėse:

Adelaide - p.Augis ZAMOISKIS
Canberra - p.Juras KOVALSKIS
Geelong - p.Adolfas OBELIŪNAS
Perth - prof. Zigmās BUDRIKIS
Sydney - p.Vytenis ŠLIOGERIS

Vietovėse kur nėra įgaliotinio, arba reikalui esant galite kreiptis tiesioginiai į Fondo valdybą, jos adresu: P.O. Box 11 North Melbourne VIC 3051, arba skambinti A.Šimkui Tel (03) 9578 4319. Mob 0412 822 537 ar elektroninių paštu E-mail - simkus@ozemail.com.au

Man atrodo, kad reikalas yra gana aiškus. Fondas buvo įsteigtas, yra ir bus visos Australijos LB naudai, tad būtų malonu jei visos bendruomenės vienodai parodytų juo susidomėjimą visapusiškai, o ne tik paramų atžvilgiu. Jaučiu, kad ateityje Fondui teks vis daugiau ir konkrečiau paremti kultūrinę veiklą mūsų bendruomenėse, tad tikrai būtų pravartu gauti ne tik daugiau aukų iš visur, bet ir pasisakymų, diskusijų ir t.t. Tai palengvintų Fondo valdybai kuo realistiškiau ir naudingiau panaudoti turimus ribotus išteklius. Fondo valdybos visuomet interpretavo Fondą esanti visos ALB labui, nepaisant narių skaičių įvairiose vietovėse. Užbaigiu savo pasisakymą mūsų naudojamu šūkiu skelbimuose perijodinėje spaudoje - ALF yra visų mūsų reikalas!

A. P. Šimkus
ALF Pirmininkas

NORIU IŠ ŠIRDIES PADĖKOTI

Aš, Kristina Kupriščenkaitė, noriu iš širdies padėkoti Australijos Lietuvių Fondui už man suteiktą premiją išlaikyti lietuvių kalbos egzaminą. Lietuvių kalbos studijavimas man pravertė stojant į universitetą studijuoti civilinę inžineriją. Aš ir toliau domėsiuos bei palaikysiu ryšius su Lietuva. LIETUVIS BE LIETUVIŲ KALBOS - NUTAUTĖJA. Aš rekomenduoju visus: jaunus ir suaugusius - studijuoti bei tobulinti lietuvių kalbos žinojimą šeštadienio lietuvių kalbos kurseose.

Kristina Kupriščenkaitė, Melburnas

Džiugo tuntas paminėjo...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

priėmimuose. Galėjau ir galiu didžiuotis mūsų atliktais pasiekimais, - papasakoti nelietuviams apie Jaunimo Kongresus arba apie chorą" - dalinosi mintimis B.Prašmutaitė.

Visi turime prisiminimų. Įdomu, ką Jūs galvojate apie Vasario 16-tos minėjimą, čia arba Lietuvoje?

Tokių klausimų užkalbino esančių salėje Birutė Prašmutaitė.

Halina Statkuvienė: prisimenu, kaip mokiausi Vilniuje. Užėjus komunistams Vasario 16 d. direktoriaus nurodymu, man buvo pranešta, kad tą dieną nešvesim, o bus paskaitos. Buvau kurso seniūnė turėjau visoms mergaitėms gyvenančiom bendrabutyje pranešti, kad Vasario 16-oji nebus švenčiama. Perėjau bendrabutyje visus kambarius ir pranešiau. Kad bus paskaitos, tik pridėjau savo nuomonę, kad mes neturime paklusti, nes tai mūsų tautos šventė. Tą dieną auditorija buvo tuščia, tik trys mergaitės nuėjo į paskaitas. Sekančią dieną direktorius - daktaras Baronas, kuris buvo labai susijaudinęs paklausė: "Kieno nurodymu tai buvo padaryta?" Visos tylėjo. Aš atsistojau ir pasakiau "Kad mano sugalvota švęsti Tautos šventę". Jis pasikvietė mane

į savo kabinetą. Tėviškai išbarė. Buvau paskutiniame kurse iš kurio galėjau būti pašalinta. Jis ilgokai tylėjo, o man net bloga darėsi. Koks bus jo sprendimas? Jis prabilo: "Kad prieš kursą turi mane nubausti. Vietoje savęs parink kitą kurso seniūnę, kad užimtų tavo vietą". Siūliau savo geriausią draugę. Po kurio laiko senu įpratimu vėl reikėjo eiti seniūnės pareigas. Vėliau supratau, kad atėjūnai galingesni, negu mes savo žemėje. Mano pasipriešinimas galėjo baigtis liūdnomis pasekmėmis.

Algis Šimkus: Man Vasario 16-oji yra modernios valstybės atkūrimas. Esminė Nepriklausomybės ir Tautos gyvastingumo šventė.

Danutė Lynikienė: Vasario 16-tos Lietuvoje neprisimenu. Čia išėivijoje, prisimenu kaip reikėdavo eiti į minėjimus ir dar savo mergaitės vesti. Visi mes uniformuoti skautiškai, o tos paskaitos ilgos, nuobodžios. Bet išlaikėm ir sulaukėm Nepriklausomybės. Vasario 16-oji, kaip ilgas stiprus siūlas, kuris vedė ir prilaikė į Lietuvos Nepriklausomybę. Bet po 50 metų vis dar dainuojam, šokam, veikia skautai ir vis dar giedam Lietuvos himną.

Henrikas Antanaitis: Kaip reikėdavo eiti į minėjimus labai būdavo nuobodu, nes nieko nesuprasdavau. O dabar? Dabar kas kita. Žinau ką tai reiškia visa širdimi (Nukelta į 5-tą psl.)

X-lasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas

X-PLJK prasidėjo Naamaroo Konferencijų Centre, Sidnėjuje, gruodžio 22-ra diena, 2000 m. Studijų Dienose - buvo iš viso 86 atstovai ir stebėtojai (be balsavimo teisės).

Studijų dienose praleidome 9 dienas, kuriose daug įvairių lietuviybės temų išdiskutavome, ir daug išmokome nuo viens kito.

Tautiškumo prasmės paskaitos ir diskucijos:

1. Kas yra tautiškumas? Ką reiškia būti "tikru lietuviu"?
2. Lietuviškumas - kuo ir kaip ši prasmė apibrezžiama - kalba, kultūra ar geografinė padėtis?
3. Kas yra lietuvis?

Lietuvių diaspora Rytų Europoje ir naujoji emigracijos banga į užsienio šalis iš Lietuvos:

1. Rytų Europos ir lietuvių tautinio atgimimo istorija. Lietuviško švietimo rezultatai Rytų Europoje ir Rusijoje.
2. Bendri veiklos projektai tarp Rytų ir Vakarų.
3. Memuarai. Kaip jaučiasi lietuvis atvykęs gyventi į svetimą šalį. Pranešjas Šarūnas Vaitkus.

Lietuva - jte ir mes:

1. Lietuva pakeliui į Vakarus: kaip suprasti teigiamus ir neigiamus elgsenos pokyčius, kai sovietiniai įpročiai susiduria su daugiaspalve Vakarų tikrove.
2. Pasikeitė ryšiai tarp išeivijos ir lietuvių, Lietuvai atgavus Nepriklausomybę.
3. Kaip lietuvių bendruomenės Vakaruose ir Rytuose gali padėti Lietuvai?

Išlikimo strategijos:

1. Prasmės ieškojimai: visuomeniniai filosofiniai pagrindai.
2. Lietuvių Charta. Ar ši Charta, sukurta prieš 50 metų, dar vis aktuali?
3. Lietuvos migracijos istorija ir lietuvių Charta. Pranešjas Andrius Vaitiekūnas.
4. Lietuva internete: elektroninis paštas, interneto svetainės ir kitokie naujieji komunikacijos būdai.

Išlikimo Strategijos tęsinys:

1. Praėjusių Kongresų veiklos projektai - ar visi buvo įvykdyti sėkmingai? Pranešjas Henrikas Antanaitis.
2. "Didysis Projektas". Bendrų uždavinių, kurie jungia lietuvių bendruomenės visame pasaulyje, svarba.
3. Kokia veikla užsiimti, kuri padėtų pratęsti bendruomenės gyvenimą?

Reforma ir rinkimai:

1. Alternatyvių PLJK organizacinių modelių pristatymai.
2. PLJK ateitis
3. Rezolucijų pristatymai.
4. PLJS valdybos rinkimai.
5. PLJS statusų pakeitimai.
6. Įvairių šalių veiklos projektų pristatymai.
7. Kur įvyks sekantis PLJS Kongresas?

Studijų Dienų laikotarpis įvyko per **Šventas Kalėdas**, kurias pradėjome su Kūčiomis, Sydnejaus Lietuvių Namuose, kur kartu su sydnėjiškiais gražiai atšventėme Kūčias kartu su savo didele lietuviška šeima. Sekančią dieną prasidėjo Šv. Mišiomis, ir tada išvykome į gražų

X-PLJK ruošos komitetas atidarymo balijus

Sydnejaus pajūrį, praleisti popietį. Buvo labai graži diena ir mums australiečiam buvo normalu per karščius praleisti Šv. Kalėdas, bet europiečiam, kanadiečiam ir JAViečiam buvo naujiene nematant nei sniego, nei šaltų dienų. Bet visiems patiko Australijos Kalėdos.

Gruodžio 28 d. įvyko **Talentų Vakaras Sydnejaus Lietuvių Namuose**. Pilna salė žmonių prisirinko pamatyti ne tik Australijos jaunimo pasirodymus ir talentus, bet ir kongreso atstovų talentus ant scenos. Jaunimas iš visų kraštų grojo pianinu, dainavo, šoko, vaidino. Gale Talentų Vakarą visi kongresantai atsistojo ant scenos. Tada vis buvusieji kongresantai atsistojo priekyje liko mažiau žmonių sėdinčių negu ant scenos, ir visi pamatė kiek žmonių yra paveikti kongresais. Matosi, kad kongresai yra labai svarbūs ir daug žmonių paliečia visuose kraštuose.

Visi kraštai pristatė savo kraštų nutarimus visiems atstovams. **Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos nutarimai:**

1. Įkurti Lietuvių Jaunimo Sąjungos Adelaidėje ir Sidnėjuje.
2. Įtraukti į Australijos LJS atsakingus asmenis iš skautų, sporto, šokių ir kitų jaunimo organizacijų, kad ALJS taptų platesnio pobūdžio skėtine organizacija.
3. Praveisti kasmetinį jaunimo stovyklą Australijoje. Šioje stovykloje vyktų ALJS metinis susirinkimas, kuriame suformuluotumėm sekančių metų veiklos projektus.
4. Suorganizuoti ir dalyvauti jaunimo sąskrydyje Lietuvoje po šokių šventės 2002-aisiais metais.

Tęsti ALJS jaunimo žurnalo "Jaužinios" leidinį.

Naujų Metų balius tai paskutinis kongreso renginys Sydnejaus. Mes kartu šventėme su visais lietuvišiais Sydnejaus, visai netoli Lietuvių Namų, Bankstown'e. Po baliaus nuėjome į Lietuvių klubą vakarą užbaigti, prieš ilgos kelionės atgal į Naamaroo patalpas atsipūsti po linksmaus baliaus.

Po ilgos kelionės autobusu, atstovai galų gale atvažiavo į stovyklą. **Stovykla buvo Dookie Agricultural College**, kuris yra dalis **Melburno Universiteto**, tarp Shepparton ir Benalla, maždaug 2 su puse valandų šiaurę nuo Melburno. Stovykloje nebuvo rimtų diskusijų ir balsavimų. Čia buvo kultūros ir ekskursijų renginys, kuriame dalyvavo dauguma atstovų, dalyvių ir turistų. Naujai atvykę stovyklautojai iš Studijų Dienų dabar susipažino su

nuvažiavo į Melburną, užbaigti kongresą ruošos komiteto namuose.

Uždarymo balius. Tai įvyko trečiadienį, nes tada išpuolė užbaigimas kongreso, bet vistiek susirinko 250 žmonių San Remo Ballroom, Melburne, atšvesti Kongresą ir jo pabaigą. Susirinko beveik visas jaunimas ir dar daugiau kaip pusė žmonių buvo ruošos komiteto draugai, tėvai ir šeimos iš Melburno. Visi girdėjo kaip darbščiai ir įdomiai praėjo kongresas ir labai džiaugėsi galintys dalyvauti kartu su kongresantais. Aišku, buvo laikas visiem atsisveikinti, padėkoti padėjėjams, ruošos komitetui, pasveikinti naują PLJS valdybą ir palinkėti naujam XI - PLJS Kongreso ruošos komitetui viso geriausio beruošiant sekantį kongresą Vokietijoje, Lenkijoje ir Lietuvoje. Taip užsibaigė 10-tasis PLJS Kongresas, Australijoje. Visi ilgai šoko, daug kas atsisveikino su draugais ši vakarą, kai kurie iš ryto jau išskrido į savo kraštus. Buvo liūdna, bet ištikrųjų smagu, nes visi jautėsi dalis didelės šeimos, kuri per visa pasaulį išsibarsčius, bet vis vien - didelė šeima. Dėkojame visiems kurie padėjo paruošti kongresą, visiems, kurie patarė mums, visiems kurie atėjo į renginius, ir tiems kurie atskrido iš tolimųjų kraštų dalyvauti kongrese, nes be jų, visiškai neegzistuoti kongresai.

Australijos skaičiai kongrese pagal miestus: Melbourne - 30, Sydney - 4, Adelaide - 2, Brisbane - 1.

M.Savickaitė

Džiugo tuntas paminėjo...

(Atkelta iš 4-to psl.)

už Lietuvą ir Jos Nepriklausomybę.

Marija Geštautienė: Neišdildomas įspūdis, kaip mus moksleivias "išprausė" komjaunimo komitetas (nors kojaunuolė buvo tik viena iš esančių) už draugės gimtadienio šventimą, ypač dainavimą Vasario 16 d. Atseit, kaip mes galime švesti kažkokią Nepriklausomybės šventę...

Įsimintina diena, kaip 1987 m. Birštone dienos metu buvo padėtos gėlės Jonui Basanavičiui, nors jis buvo aptvertas aklina lentų užvara.

Jaunimas 15-16 metų, atsakyti į B.Prašmutaitės klausimą, nepanoro. O gal dar neįsisamone, kas yra Vasario 16-oji?

Po įdomių atsakymų, paskaita buvo tęsiama. Pirmininkė pažymėjo, kad gyvename labai įdomiais laikais, kad esame 21-jame amžiuje. Kad Lietuva prieš 10-mt metų susigrąžino sau Nepriklausomybę. Šiuo metu lengva aplankyti Lietuvą. O per tą laiką į Australiją emigravo nemažai lietuvių praturtindami bendruomenes: tai dvi A.L.B. Krašto Valdybos narės atvyko neseniai iš Lietuvos: Irta Strazdauskienė ir Ilona Hahn. Katalikų Federacijos valdyboje naujai išrinkta Joana Diburienė, kuri veda parapijos mokyklos vaikų darželį. Lietuviškų laikraščių redaktoriai eilėse yra nauji emigrantai "Tėviškės Aidų" - Marija Geštautienė, "Mūsų Pastogės" - Rita Baltušytė ir "Jaužinios" redaktorius Šarūnas Vaitkus, Melbourne

"Tėviškės Aidams" aukojai:

\$200 Melb. Liet. Katalikų Mot. D. ja; \$97.80 Moe ir Sale Vas. 16-tos minėjimo proga, loterija; \$25 V.Talačkienė, \$20 P.Šiaučiuonienė, \$17.50 P. Cepulis (NZ). Po \$15. G.Baleiš, J.M. Butkus; po \$10

lietuvių klebonas kun. Egidijus Arnašius, mišioms patarnauja du Lietuvoje gimę: Mantas Vaitkus ir Povilas Birštonas, ko melburniškiai nesitikėjo prie 10 metų. Įdomūs žmonės - įdomūs laikai.

Ši naujoji emigrantų banga yra labai svarbi Australijoje gimusiems lietuvių kilmės jaunimui ir vidurinei kartai. Bendravimas kartu praturtina šių lietuvių kilmės lietuvišką gyvenimą, o kartu padeda naujiems atvykstantiems suprasti Australijos gyvenimą.

Prieš akis, naujai išrinktai A.L.B. Krašto valdybai ir pirmininkei B.Prašmutaitei, įdomūs, daug darbo reikalaujantys du metai. Tikėsimės, kad išrinkta valdyba ir pirmininkė ras naujų idėjų, pasiūlymų, kuriuos panaudos per šiuos metus.

Jau ir dabar akivaizdu, kaip gražiai, sklandžiai ir įdomiai buvo pravesta Nepriklausomybės šventė. Laukiame daugiau įdomių renginių.

Po paskaitos buvo pakviestas A. Šimkus apdovanoti "Ateities žingsnių" skyrelio rašinių autorius: Parapijos mokyklos mokinius - A. ir R. Sadauskus, M. Vaitkų ir Lituanistinių kursų: R.Statkų, G. Kėvelaitę ir P. Birštoną.

Gražiai B.Brazdžionio eiles padeklamavo sesės Jurgita ir Gintarė Kėvelaitės, kun. E. Arnašius, gitara pritardamas, padainavo savo kūrinių, "Gintaro" šokėjai puikiai atliko tris tautinius šokius, nenuilstantis Dainos Sambūrio choras padainavo tris dainas. Daug plojimų sulaukė atlikėjai. Žiūrovai apgailestavo kad minėjimo meninė dalis buvo trumpa. Gal ateityje reiktų pakviesti ir kitus dalyvauti pasirodymuose. **Dalyvis**

E.Karblane, R.Šilinis; po \$5 Pr. Adomavičienė, P.Auksorius, A.Kelly, R.Kurlačiūnas, M.Matuliūnienė, B.Mockūnas, N.N., E.R. Pankevičius, R.Rakūnienė, S.R. Rindzevičius, S.Savickienė, A.Stankevičienė, K.Starinskas, B.Steckis, A.Uoselienė ir H.Vytas. **Nuoširdžiai dėkojame.**

- Kokie pagrindiniai depresijos simptomai?

Depresijai būdingi simptomai apima žmogaus jausmus, mąstymą ir kūną. Dominuoja prislėgta nuotaika. Žmogus sako: "Nėra nuotaikos, liūdna". Jo požiūris į aplinką dabartį, ateitį būna negatyvus, viskas nuspalvinta juoda spalva. Žmogų valdo visiškai pesimizmas.

Kūnas į depresiją reaguoja galvos, sąnarių, pilvo, raumenų skausmais, kurių priežastis nenustatoma įprastais gydytojų apžiūros metodais ar laboratoriniais tyrimais. Žmogus skundžiasi bendru silpnumu, miego sutrikimu, nuolatiniu nuovargiu, nors nedirba nei fizinio, nei protinio darbo, ir sako, kad niekaip negali pailsėti. Depresijai būdingas paviršutiniškas miegas ir ankstyvas pabudimas. Pakinta apetitas. Žmogus arba persivalgo - nori ypač kaloringo, saldaus maisto, arba visiškai badauja, dėl to pradeda mažėti svoris.

- Kurių ligų grupei priskiriama depresija?

Depresija - psichikos liga. Nors nuo jos ne mirštama, tačiau sunkios šios ligos pasekmės. Gali pablogėti santykiai su sutuoktiniu dėl sumažėjusio ar visiškai išnykusio lytinio potraukio. Dėl irzlumo, nepakanktumo, noro atsiritoti pablogėja santykiai su vaikais ir kitais žmonėmis. Dėl dėmesio, atminties sutrikimo gali nesisekti darbe.

Pastaruoju metu depresija pradėta vadinti depresiniu sutrikimu, o ne liga. Tai - naujas terminas pagal tarptautinę ligų klasifikaciją. Žmonėms lengviau, kai jų liga vadinama sutrikimu. Sutrikimas, jų požiūriu, tarsi lengviau išgydomas.

Noras gydytis nuo depresijos dažnai baigiasi nekontroliuojamu alkoholizmu: "Aš išgeriu ir man tampa lengviau. Visos mano problemos, net ir skausmai, tuo metu sumažėja".

Depresija sergantys žmonės priklauso rizikos grupei. Šie žmonės - potencialūs savizudžiai. Nesiliauju stebėtis, kaip jie (mano praktikoje - kas trečias) ramiai kalba apie savizudybę. Vienus nuo to žingsnio sulaiko vaikai, šeima, kitus - religija.

Kurios savo pacientės iki šiol negalite pamiršti?

Kiekviena mano pacientė turi savo veidą, likimą gyvenimą, jausmus, mintis.

Libiausiai sukrėtė kokių 28 metų merginos savizudybę prieš trejus metus. Jai buvo didelė depresija, ryškus minčių ir judesnių sulėtėjimas, ją buvo apėmusi visiškai neviltinga ir beprasmybė. Praėjus savaitei po paskutinio mudviejų pokalbio ji nusižudė - nušoko nuo devynaukščio namo stogo. Pokalbio metu ji nė vieno žodžio neužsiminė, kad ruošiasi nusižudyti. Dauguma iš gyvenimo pasitraukia tie, kurie tai planuoja tyliai.

Tai buvo graži, madingai apsirengusi, išsilavinusi mergina, baigusi dvi aukštąsias mokyklas, mokanti mažiausiai tris užsienio

Pakalbėjimas apie sveikatą

Depresija - ne tik moterų liga

Rasa BARTIENĖ
Gydytoja psichiatrė

kalbas, pastaruoju metu dirbusi užsienyje ekonomiste, susižadėjusi su užsieniečiu. Jos liga, kurią lėmė biologinės priežastys - smegenyse pasikeitė biocheminės medžiagos, prasidėjo staiga. Tai - sunkiausia depresijos forma.

- Ar vienodai depresija serga moterys ir vyrai?

Tarp jų ligų yra skirtumų. Depresija labiau paplitusi tarp moterų, ypač tarp vyresnių kaip 45 metų. Dvigubai daugiau tokio amžiaus moterų skundžiasi depresiniu sutrikimu. Vyrai depresija pradeda skustis nuo 35 metų. Tačiau dėl depresijos bando žudytis ir nusižudo daugiau vyrų nei moterų.

Vyrai ginasi nuo depresijos klimpdami į alkoholizmą, moterys puola rytį raminauosius vaistus. Jos - emociškai atviresnės, linkusios kalbėti apie savo jausmus, todėl mėgsta paverkti draugei ant peties. Tai nėra blogai. Išsipasakojimas - viena pirmųjų psichoterapijos priemonių. Vyrai kur kas mažiau moka kalbėti apie savo jausmus - jie viską išgyvena patys.

Depresiją lemia biologinės, psichologinės, socialinės priežastys. Viena depresinio sutrikimo priežasčių - hormonų svyravimai. Moters organizme tai vyksta - sumažėja moteriškų ir padidėja vyriškų hormonų, jai perkopus per 45 metus. Be to, tokio amžiaus moters vaikai jau užauga, ją blogai veikia ištuštėję namai bei seksualinio patrauklumo netekimas. Tokio amžiaus moterys sunkiai susiranda darbą arba dažnai jo netenka.

- Kaip turėtų elgtis į depresiją linkęs žmogus?

Pirmiausia jis turėtų sau prisipažinti turįs emociinį sutrikimą. Turėtų vengti alkoholinių gėrimų, ypač dideliais kiekiais. Kai atsiranda pirmieji depresijos simptomai ir dar nėra būtinybės kreiptis į gydytoją reikia labiau save palepinti, stiprinti savo vertės jausmą. Viena geriausių priemonių būtų sportas, kūno masažas, plaukymas baseine. Depresijos apimtą žmogų lydi ir nerimas, sukeliantis įtampą bei raumenų skausmus. Masažas puikiai atpalaiduoja raumenis, tada lengviau atsipalaiduoti ir dvasiškai.

Liūdesys - normali egzistencinė būseną: vieną dieną liūdna, bet kitą jau šviečia saulė. Liūdesį galima išblaškyti atostogomis, poilsiu, pomėgių tenkinimu. Tačiau jei liūdesys trunka savaičių savaites, anksčiau mėgti dalykai neteikia malonumo, jau negalima kalbėti apie egzistencinį, normalų liūdesį. Tokiu atveju reiktų kreiptis į gydytoją.

- Kaip turėtų elgtis sutuoktiniai, kai vienas jų serga depresija?

Tam tikra prasme depresija suserga visa šeima. Labai paprasta depresija užkrėsti aplinkinius. Ne veltui sakoma: "Tik bendrauk su depresijos apimtu žmogumi - ir pats tapsi paniures ir liūdnas". Sveikas sutuoktinis sergančiam turėtų būti atidus, rūpestingas, bet nenuolaidžiauti, su juo elgtis kaip su sveiku žmogumi, neparodyti, kad jis serga. Depresijos reiškinį nereiktų vadinti sutuoktinio

6 Ištikimas ir mums labai brangus "Dienovidžio" skaitytojų

"Dienovidį", kurį buvotė pamėgęs, ištiko bėda. Lietuvoje pasikeitus valdžiai, jis pasidarė nepageidaujamas, kai kurie politikai užsakė jį sunaikinti. Tą stropiai atliko Spaudos rėmimo fondas. Jei per keturis konservatorių valdymo metus (1996-2000 m.) "Dienovidis" kasmet gaudavo 60-40 tūkstančių dolerių paramos ir galėjo išgyventi, tai šiemet negavo nė lito. Jau viešai paskelbta, kad "Dienovidis" sužlugdytas. Jūs visada gelbėjot "Dienovidį", kai jam buvo sunku, be Jūsų paramos jis nebūtų išlikęs. Jeigu per visą pasaulio lietuvių bendruomenę atsirastų 200 lietuvių, kurie paaukotų po 200 dolerių arba 400 lietuvių, kurie paaukotų po 100 dolerių, "Dienovidis" išgyventų iki kitų metų.

Tačiau net ir maža auka yra brangi ir neįkainojama, kaip kiekvieno geros valios žmogaus meilės, supratimo ir ištikimybės Lietuvai aktas. Jūs jau aukojate tu, kad "Dienovidį" prenumuotumėte. Aukojat ir šalia prumeruotumėte. Labai ačiū už Jūsų kilnų dosnumą ir lietuviybės idėjų, kurias gina "Dienovidis", palaikymą. Bet Jūs turite draugų ir gerų pažįstamų, kurie gal net negirdėjo apie "Dienovidį" - vienintelį Lietuvos dešiniųjų kultūros leidinį.

Lietuvoje Prisikėlimo bažnyčiai reikia talkos

Nepriklausomoje Lietuvoje 1934 metais Kaune pradėta statyti Prisikėlimo bažnyčia. Sovietų Rusijai 1940 metais okupavus Lietuvą darbai nutraukti. Sovietai tenai įrengė radijo dirbtuvę.

Atstatymo darbai pradėti atgavus Lietuvai Nepriklausomybę. Visuomenė neįstengė surinkti lėšų atstatymui ir užbaigimui. Norima Tautai duoti šventovę - Prisikėlimo bažnyčią, dėkojant Aukščiausiam už gražintą Nepriklausomybę. Visi, buvę Kaune, matė ir prisimena aukštai, tarsi virš miesto, pakilusią maldyklą su balta viršūne.

Prisikėlimo bažnyčios komiteto narys dr. Vytautas Nezgada ir Prisikėlimo bažnyčios Atstatymo komiteto vardu kun. Viktoras Brusokas į mane kreipėsi raštu, prašydamį talkinti kreipiantis raštu. Pageidavimą mielai vykdau, šį laišką siunčiu kai kuriai lietuviškai spaudai ir kitur. Talkinkime. Ką naikino sovietai - lietuvių tauta atstato.

Paminklinės Prisikėlimo bažnyčios Atstatymo Tarybos vykdomojo komiteto adresas: Aukštaičių g. 6 LT 3005 Kaunas (telf. 20 08 83), Lietuva. (Komiteto pirmininkas kun. Viktoras Brusokas).

Prisikėlimo šventovės Paramos fondas: a/s litais 704620, a/s valiutas 870886269, kodas 26010766, AB "Vilniaus banko" Kauno filialas, adresas: Laisvės al.

tinginyse, apsilaidimu, charakterio trūkumu, o jį atsargiai paskatinti kreitis į specialistą ir pačiam kartu apsilankyti.

- Į ką kreiptis paramos ir pagalbos depresija sergantiems žmonėms?

Pirmiausia jiems reiktų ieškoti paramos pas psichologus, psichoterapeutus, kurie gydo žodžiu. Psichoterapija efektyvi esant lengvai depresijai, kylančiai dėl nepalankių gyvenimo situacijų.

Papasakokite jiems apie "Dienovidį" ir paprašykite jam paramos. Labai prašome - padėkite surasti 5-7 geros valios žmones, kurie galėtų paremti "Dienovidį". Taip jie parems lietuviybę prieš kosmopolitizmą, katalikybę prieš sekuliarizmą. Taip jie padės išlikti tikrai lietuviškam leidiniui.

Galbūt atsiras žmonių, kurie atidės vienus iškilmingus pietus vardan vienuoliktas Nepriklausomybės metais Lietuvoje sužlugdyto katalikiško ir tautiško leidinio. Lietuviškumo ir Nepriklausomybės idėja, vardan kurios buvo sudėta tiek daug aukų, turi būti ir toliau palaikoma, kad Lietuva nenusiritų į kosmopolitizmą ir masinio bulvarizmo liūną. "Dienovidis" išsklė sau tokią uždavinį, bet dėl politikų, dabar turinčių realią valdžią Lietuvoje, neteko galimybės jį vykdyti.

Su viltimi laukiame Jūsų talkos ir meldžiame Dievą Jums sveikatos. Tie, kurie panorėtu ir galėtu remti "Dienovidį" nors ir nedidele auka, tegul siunčia čekius "Dienovidžio" spaudos atstovams: Amerikoje - Alfonsas Pargauskas, 8908 Butterfield Ln., Orland Pak, IL 60462, tel. (708) 361 2817.

Aldona Žemaitytė
"Dienovidžio" redaktorė
Nijolė Sadūnaitė
Lietuvos laisvės kovotoja

82/17, LT 3000 Kaunas.

Lithuanian Saving Bank
SWIFT: TAUP LT 2X
A/s 953006091, kodas 60104, 2000 Vilnius.

Aukas galima siųsti per "Katalikių religinę šalpą" - Lithuanian Catholic Religious aid. 361 Highland Blvd. Brooklyn NY 11207.

Būtų kilnu, kad lietuviškos organizacijos, pavieniai asmenys talkintų Prisikėlimo bažnyčios atstatymui, aukotojai įrašomi į geradarių sąrašus. O jei atvyktumėte į Kauną - žiūrint į didingą pastatą tykia galėtumėte didžiutis, kad ir Jūs talkinote istorinės bažnyčios atstatymui.

Algirdas Gustaitis

MES, LIETUVIAI, GELBĖKIME "LIETUVOS AIDĄ"

1917 metais lietuvių tauta Vilniuje pradėjo leisti valstybės laikraštį "Lietuvos aidas". 1990 metais, atgavus Nepriklausomybę, laikraštis leidžiamas Vilniuje, Maironio g. 1. Telf. ir fakso nr. 312316. Pastaruoju metu, dienraščiu vadovaujant Algirdui Pilveliui, laikraštis spausdino lietuviams reikšmingus, aktualius straipsnius, kurie nepatiko dabartinei vyriausybei. Tam tikros valstybinės įstaigos pradėjo daryti redakcijoje kratos, uždarė laikraščio sąskaitas bankuose, atrodė, nori dienraštį sunaikinti arba pajungti savo valiai.

Leidėjas Algirdas Pilvelis užtarimo ieško Vatikane pas Popiežių. Būtų reikšminga, jei Lietuvoje ir užsienyje gyvenantys lietuviai paremtų ir pratęstų "Lietuvos aidą" gyvavimą, užsiprenumeruodami laikraštį nors vieniems metams. Be to, kviečiu Pasaulio Lietuvių Bendruomenę imtis iniciatyvos ir kuo greičiau atidaryti sąskaitą viename iš JAV bankų "Lietuvos aidui" remti.

Algirdas Gustaitis,
L.A., Kalif.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Padėka

Socialinės Globos Moterų Draugija Melbourne dėkoja p. V. Ročienei ir F. Gužui paaukojusiems po 50 dol. - Lietuvos vaikams parenti. J.Ž.

HOBARTE

Vasario 16-tą Hobarto lietuviai ir jų pažįstami bei giminės atšventė du kartus. Pačią dieną pakėlė Lietuvos, Australijos ir Tasmānijos vėliavas prie Hobarto taikos sienos, kur įmūryti paminklai daugumos tautų apsigyvenusių Tasmānijoje; tarp jų lietuvių įnašas, iš žalvario, sukurtas hobartiškio lietuviu dailininko Lino Vaičiulevičiaus.

Bendruomenės minėjimas įvyko p.p. Šikšnių pataplose, 43 Easton Ave, West Moonah. Susirinko net 36 lietuviai ir kitataučiai pažįstami ir giminės.

Oras buvo nemalonus, temperatūra pasiekė 32 C: Hobartui tai skaitoma gan karšta.

Hobarto lietuvių apylinkės pirmininkas Ramūnas Tarvydas perskaitė paskaitą apie Lietuvos mokytoją Motiejų Valančių, abiejomis kalbomis: lietuviškai ir angliškai. Po to, paskaitė ištraukas iš Valančiaus Palangos Juzės, kas susirinkusiems gal ir patiko, nes jie šiek tiek juokėsi girdėdami apie jaunojo siuvėjo Juzės nuotykius.

Po himno, pranešta kad neseniai mirė ilgametis bendruomenininkas Henrikas Juokvalkis, ir kad "Perkūno" sporto klubo vadas Minvydas Kožikas buvo apdovanotas Ministro Pirmininko, John Howard, sporto medaliu 2000 metams paminėti.

Pirmininkas skatino lietuvius ateiti į Pabaltiečių gegužinę, ruošiamą sekmadienį, 4 kovo 12 val. Tolosa Parke, būdoje No. 11.

R. Tarvydas

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ KLUBAS

16 - 18 East Terrace, BANKSTOWN NSW 2200

P.O. BOX 205, BANKSTOWN NSW 1885

Tel.: 9708 1414 Fax: 9796 4962

www.lithuanianclub.org.au

VEIKIA

Paprastomis savaitės dienomis nuo 4.00 val.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 12.00 val.

ANTRADIENIAIS UŽDARYTA

Kovo 25 d. 2.00 val. video filmas

LIETUVOS SPORTININKAI SYDNĖJAUS OLIMPIADOJE

Kovo 29 d. PENSININKŲ POPIETĖ

ŠVEDIŠKAS STALAS nuo 12.30 val.

Sekmadieniais LINKSMOJI VALANDA

Nuo 5.00 iki 6.00 val. - GĖRIMAI PUSE KAINOS

Sydnėjaus Lietuvių Klubui
reikalingas asmuo, galintis vadovauti virtuvei ir valgyklai.

Geros sąlygos, didelės galimybės

Pageidautina, kad mokėtų gaminti lietuviškus patiekalus

Dėl smulkesnės informacijos darbo dienomis kreiptis į

Danguolę tel.: 97081414, o sekmadieniais - asmeniškai į budintį

direktorių

Parciškimai turi būti paduoti iki balandžio 29 d.

Klubo sekretorius

Mielieji,

ALKF-jos įgaliotini A. Kubiliau, Ateitininkų Valdybos pirmininke E. Varniene, Valdybos sekretore V. Rupsinskiene. Jūsų laiškus - padėka mane labai nudžiugino. Visi Jūs buvote bendradarbiai "T. Aiduose", visuomet jaučiau Jūsų visokeriopą paramą ir supratimą. Ačiū, kad įvertinote mano darbą ir rūpesčius būnant ALKF-jos valdyboje ir "Tėviškės Aidių" redakcijoje. Šią Jūsų padėką skirtą man, noriu pasidalinti su visais "Tėviškės Aidių" darbuotojais, o ypatingai

didelė dalis šios padėkos tenka skirti mano vadovaujamos valdybos nariams ir prelatui dr. Pranui Daukniui, kuris taip rūpestingai globojo "Tėviškės Aidas".

Jūsų išreikštą padėką man, perskaičiau per ALKF-jos senosios valdybos išleistas Parapijos Namuose. Tikiu, kad naujoji ALKF-jos valdyba ir "Tėviškės Aidių" darbuotojai su nauja redaktore tęs "Tėviškės Aiduose" katalikišką krikščionybės puoselėjimą, rūpestį Tėvynės Lietuvos pažangai ir dorovės aukštumas ir katalikiškos lietuviybės išlaikymu išeivijoje.

Jūsų Edvardas Šidlauskas

Siuntiniai į Lietuvą

Kaip jau yra pradėta skelbti, siuntiniams dėžės pardavinėjamos sekmadieniais tarp 12-13 val. Lietuvių Namų klubo salėje.

Dėžės kaina 60 dol., mažos dėžės - 35 dol.

Valdyba yra labai dėkinga už

aukojamus rūbus ir avalynę mūsų globotiniams Lietuvoje. Labai trūksta drabužių ir batų vaikams.

Taip pat labai didelė padėka Ferdinandui Gužui ir Emmai Karblane aukojusiems po 50 dol. draugijos reikalams.

Melburno Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos Valdyba

"Kengūrų ir Koalų Pašonėje"

Knygos išleidimo Vajaus komitetas praneša, kad iki knygos pasirodymo Australijoje, dar trūksta apie 2700 dolerių, kuriuos skubiai reikia surinkti, nes knyga jau atiduota spausdinimui.

Brangūs tautiečiai, pajusime reikalą įvertinti mūsų pačių 50-ies metų išeivijoje nuveiktų darbų reikšmę išeivijos istorijoje. Ją mes patys rašėme savo veikla, ar tai buvo tautinių švenčių minėjimas, demonstracijos, protestai prieš okupantų žiaurumus, ar tai buvo kultūriniai, ar tautiniai pasirodymai, straipsniai spaudoje ir visa kas liečia mūsų gyvenimą išeivijoje, neturi dingti. Kaip tik šioje knygoje viskas yra įrašyta, įvertinta.

Vajaus komitetas

nuoširdžiausiai dėkoja visiems, kurie suprasdami reikalą, taip dosniai, širdingai suaukojo šią didžią sumą. Nepagailėkime ir šį kartą kelių dolerių paaukoti šios knygos sėkmingam užbaigimui.

Nuoširdžiausias ačiū p.St. ir P. Šiuškams už 1000 dolerių paskolą knygos išleidimui išlaidoms padengti.

Knygos išleidimui aukojo: po 100 dol. M. Narušienė (Sidnėjus), M. Šidlauskaitė, B. Prašmutaitė; po 50 dol. E. ir V. Čizauskai, A. Vaitiekūnas.

Širdingiausias ačiū aukojusiems.

Vajaus komitetas

Aukus prašom siųsti užrašant ant čekio "Kengūrų ir Koalų Pašonėje" ir siųsti šiuo adresu: M. Šidlauskienė, 22 Stradbroke Drive, St. Albans, VIC 3021, arba asmeniškai paduoti V. Jablonskieni arba S. Šiuškui.

Vajaus kom. pirm. M. Šidlauskienė

TALKA Interest Rates

The following interest rates apply from March 1, 2001 for all new and renewed deposits and for all loans:

Term Deposits

Account minimum \$500

12 month	6.0%
6 month	5.5%
3 month	5.0%

At-Call Accounts

Account minimum \$10

\$5000 +	3.5%
\$1000-\$4999	2.5%
\$10 - \$999	1.5%

On maturity, the deposit and interest may be withdrawn or transferred to other accounts.

If the client does not notify his/her intention, the account is automatically rolled over for another equal term at the current interest rate.

Withdrawals may be made from term deposits before maturity date. In such case only 0.5% is payable on the withdrawn sum.

Loans

No application, establishment or account keeping fees!

Loan interest rates may be varied during the year depending on current interest rates offered by banks and other finance bodies.

New Loans - 5.9%
over \$60,000 - capped for 12 months

Mortgage secured 7.1%

Guarantor secured and personal 13%
(Conditions apply)

Melbourne 9328 3466
Adelaide 8362 7377
Sydney 9796 8662

TALKA
Better than the Bank

talka@access.net.au

Išpūdžiai iš Lietuvos

V.BALTUTIS

(Tęsinys iš praeito numerio)
LIETUVOS EKONOMIJA

Lietuvos ekonominę padėtį labai sunku nustatyti ir įvertinti. Kuo grindžiama Lietuvos ekonomija? Žemės ūkio ir įmonių produkcija ar komercija, kurią sunku svokti ir apibūdinti. Žemės ūkis - ūkininkai Lietuvoje vegetuoja, t.y. vos pragyvena, nors yra stambesni žemvaldžiai, kurie neblogai uždirba. Pragyvena ir virš dešimt ir daugiau hektarų turintys ūkininkai, jeigu žemę dirba. Daug užsiauginama vadinamoose soduose, kurie yra labai populiarūs ir dauguma miestiečių penktadienio vakarą išvyksta į sodą, kuris yra už keletas ar daugiau kilometrų ir grįžta sekmadienio naktį. Ten auginamos daržovės ir vaisiai. Dirvonuojančios žemės mažiau negu Baltarusijoje. Visur skundžiamasi už pristatytą - parduotų produktų ar derliaus mokėjimo - dėsima.

Pristatant grūdus, supirkėjas stengiasi kiek įmanoma uždirbti, nuvertindamas grūdų rūšį, sumažindamas svorį dėl neva tai dulkių ar drėgmės ir t.t. Tas pats ir su pienu, mažinamas jo riebumas, kiaušiniai ir kiti maisto produktai rūšiuojami. Galvijai parduodami šiek tiek lengviau. Atvykęs į kaimą pirkėjas, pasveria gyvulį ir tuoj sumoka. Už gyvą kiaulės svorį mokama 5,5 lito. Sodų ir daržų produkcija neblogai išsivysčiusi, bet didelę konkurenciją sudaro importuojami maisto produktai: pradedant obuoliais, mėsos ir kitais maisto gaminiais. Importuoti svogūnai niekuomet nesudėgsta, nes specialiai chemikalais apipurkšti. Iš importuotų morkų teigama tikėtai 36% sulčių, o iš lietuviškų - 56%.

Nekilnojamo turto - žemės ir namų gražinimas vyksta vėžio žingsniu. Trūksta matininkų, kurie negaudami atlyginimo streikuoja. Tik juos pasamdžius; žemė atmatuojama. Kompensacijos mokėjimas už rekvizuotą nejudomą turtą nepradėtas, net biudžete tam neskiriamos lėšos, nors Prezidentas reikalauja žemės gražinimą užbaigti dar 2000 metų pabaigoje.

Lietuvoje yra nemažai įmonių ir gamyklų. Ignalinos ir kitos elektrinės jėgainės, Alytaus šaldytuvų ir kitų namų reikmenų gamyba, drobės, stiklo, medžio (iskaitant baldų) ir statybos medžiagų, trašų ir kitos įmonės. Joms didelę konkurenciją daro importuojamos prekės ir medžiagos. Jos dažnai būna geresnės kokybės ir net pigesnės. Šalia veikia šešėlinė ekonomika: tai nelegali ir valstybei mokesčių nemokanti priekyba ir gamyba. Pradedant degtinės gamyba, mašinų ir kitų ūkio, namų aptarnavimo ir be maito ar mokesčių įvežamų į Lietuvą prekių, kuro bei kitų ūkio ir buitės reikmenų. Viena iš didžiausių problemų, tai maito ir pajamų mokesčių surinkimas. Visi ir visose srityse stengiasi išvengti arba nemokėti pajamų ar kitų mokesčių valstybės išdui.

Daug dirbančių gauna bedarbio pašalpa. Amatinkai dirba privačiai be jokių darbo sutarčių, atsiimdami užmokesť savaitės ar net dienos pabaigoje. Tai daro mūrinkai, staliai, santechnikai ir kt. amatinkai. Darbo departamento inspektoriai nepajėgia visų sukontroliuoti, nes jų tiek daug ir gerai pasislėpę, be to, reikia prisiminti korupciją, kuri labai išplitusi ir paima visas Lietuvos gyvenimo sferas. O kur vadinamoji "apsaugos" - mafijos veikla. Veik kiekvienas priekybininkas ar verslininkas norįs išsilaikyti, privalo

VAKARO SKAITINIAI

mokėti vadinamą "apsaugos" mokesť, kitu atveju jo krautuvė ar dirbtuvė sudegs ar išlėks į orą. Paklūvęs į mafijos ar "apsaugos" rankas nebeištrūksi. Taip didesnė įmonės ar parduotuvės pilną pasiima "apsauga". Tai šešėlinė komercija turinti dideles nelegalias pajamas ir nemokanti valstybei, išskyrus kyšius, mokesčių.

Skundžiamasi darbo stoka. Darbdaviai skundžiasi sąžiningų darbininkų stoka. Pasivylgius po miestų gatves ir kaimo ūkius, pastebėsi, kad ten darbo begalės, kuriam nereikalingos didelės išlaidos, tik darbo jėga. Priemiesčių gatvių grindiniai duobėti, šaligatvių plytos iškilusios, reikia tik pakelti ir pabėrus smėlio vėl padėti, bet tam nerandama žmonių nei laiko. Būtų galima suminėti daugybę darbų, kuriems reikalinga tik darbo jėga. Lietuvoje dar vyrauja tingumas: kuo mažiau dirbti, kuo daugiau gauti. Be to, dar labai gyvas ir populiarus įprotis iš darbovietės dienos pabaigoje neštis bet ką į namus. Tai lyg dalis atlyginimo. Išlikę sovietinis įprotis.

Didesniuose miestuose: Vilniuje, Kaune, Šauliuose, Klaipėdoje ir kitur krautuvės - parduotuvės labai gražiai ir skoningai įruoštos: su didelėmis vitrinomis, gražiai išdėstytomis prekėmis. Pagrindinėse gatvėse esančiose parduotuvėse kainos aukštesnės. Dauguma Lietuvos gyventojų aprangą perka dėvėtų rūbų parduotuvėse, kurių yra labai daug ir jos pilnos privestos įvairiausių rūšių rūbų. Visi padėvėti rūbai privalo būti pažymėti, kad ne nauji ir cheminiai išvalyti. Nepažymėtų rūbų irgi yra ir kaip jie atkeliavo į parduotuvę, žino tik tai jos savininkas.

Lietuvoje dar parduotuvių ir priekybos concernų įsteigtų užsienio verslininkų, įmonių ir kompanijų: McDonald, supermarketai - maisto ir smulkių prekių parduotuvės: Minima, Media, Maxima, Iki, Aladinas, Danija ir kt. Jos gerai įruoštos, didžiulės su dideliu prekių pasirinkimu, prilygsta Australijoje veikiančioms Coles, K Mart, Woolworths ir kitoms didesnėms krautuvėms. Labai išaugusi mašinų - automobilių priekyba. Vitrinos matosi nauji, paskutinės laidos Mercedesai, Audi, BMW, Opelai ir kitos Vakarų Europos ir Japonijos mašinos.

Miestuose labai daug kavinių, valgyklų ir restoranų. Tarp jų skirtumas nedidelis. Visi siūlo pigius kompleksinius pietus: sriuba, patiekalas - dažniausia cepelinai ar balandėliai ir trečias vaisių ar saldus užkandis. Visa tai tik 6-7 litai. Raudono vyno stiklas 7 litai. Lietuvoje vyno yra keletas rūšių, bet populiariausi raudoni vynai iš Moldavijos, Bulgarijos, Vengrijos ir Rumunijos. Yra ir prancūziškų, itališkų vynu, bet jie brangesni. Matėsi ir australiškų, jų kaina net tris kartus aukštesnė. Kavinės ir užėigos, ypač vasarą pilnos jaunesnių žmonių. Stebėtina, kai skelbiamas Lietuvoje skurdas, sutraukia tiek daug pietautojų į valgyklas ir restoranus. Vasaros metu miestų didesnių gatvių šaligatviuose pastatyti stalai, kėdės ir parasoliai. Jie dingsta artėjant žiemai.

Lietuvos importas yra daug didesnis už eksportą. Per pirmuosius praeitų metų devynis

Pirmąjį lietuvišką kalendorių prisimenant

Prieš šimtą penkiasdešimt metų, 1846-aisiais, lietuvių gospadinė šalia maldaknygės ir sapnininko pagarbiam padėjo pirmąjį "Metskaitlių ūkiškąjį", parengtą ir išleistą Lauryno Ivinskio, išspausdintą Vilniuje, J.Zavadskio spaustuveje. Šis kalendorius - iš viso išėjo septyniolika - tapo savotišku namų mokytoju ir patarėju visiems, kas jį skaitė gavę iš paties autoriaus rankų, nusipirkę iš kromininko ar linksmoje mugėje įsigiję.

Šeiminkės čia galėjo rasti įvairių kulinarijos gudrybių: kaip medų paversti cukrumi, pataisyti pasenusį sviestą, pagaminti alaus raugą, iškepti duoną iš sudygusių grūdų, ką daryti, kad sūris negestų, kiaušiniai nesėtų, pienas negrižtų. Toms darbštuoless, kurioms rūpėjo namus tvarkingus turėti, negailėta patarimų, kaip per savaitę drobes išbalinti, išvalyti indus, velėti drabužius, prižiūrėti avalynę, blakes, žiurkes ir peles išnaikinti, tinkamai kamara sutvarkyti. Ūkininkai vyrai skaitė apie laukų, gyvulių, sodų priežiūrą, įvairius amatus. Neapsieita ir be didaktikos. Šviesuoliui L.Ivinskui rūpėjo kaimo žmogaus moralė, etika. Įtaigūs pasakojimai ugė dvasinę kultūrą, skatino valstiečius mokytis, negirtauti, nebūti godžius, sutarti tarpusavyje, iš adatos vežimo nepriskaldyti.

Susirgus kalendorius pamokydavo, kaip gydytis nuo daugelio ligų bei sužeidimų. Kai kurie patarimai dabar atrodo keisti ir ritualiniai: įgelus gyvatei, reikėjo ant nesveikos vietos dėti džiovintą rupūžę, kiti, kaip liaudies medicinos gyvoji tiesa, vertingi ir šiandien - nuo galvos skausmo geriamie kmyņų ir rūtų arbatą, nuo geltos - morkų sultis, ant geliančių sąnarių dedame judalksnio, beržo lapus.

L.Ivinskio "Metskaitliuose" buvo skelbiami ne tik ūkio tvarkymui reikalingi pamokymai, medicinos patarimai, astronominės

mėnesius importas viršijo eksportą 4,371 milijardo litų. Guodžiamasi, kad eksportas praeitais metais pakilo net 28%, bet tiek pat pakilo ir importas. Į Rusiją eksportuojama tikėtai apie 6,5% bendro Lietuvos eksporto, 16,1% į kitas buvusias Sovietų Sąjungos respublikas. Didžiausia dalis į Vakarų Europą ir kitas pasaulio šalis. Taip Lietuva kasmet importuoja už 6-7 milijardus litų daugiau negu eksportuoja. Kiekvienas Lietuvos gyventojas išleidžia apytikriai 1600-1700 litų užsienio prekėms. Dažnai klausiami: ar reikia Lietuvai tiek mašinų, užsieniinių vaisių, užsienio tabako, pupelių kavos, lenkiškos, vokiškos ir kitos užsieninės mėsos, užsieniinių miltų ir cukraus, alkoholinių gėrimų, net gėlių ir kelionių po užsienius? Visa tai pristato vadinami verslininkai, dažnai išvengdami muitų ir valstybės mokesčių.

Lietuva prasiskolins, jei Lietuvos gyventojai, patys nedirbdami, norės būti sotūs ir gražiai apsirengę iš užsienio įvežtomis prekėmis.

(Bus daugiau)

žinios, istorijos, geografijos, mitologijos faktai, religiniai dalykai, bet ir literatūriniai skaitiniai.

Patarles ir priežodžius, dainas, vaizdingas pasakas, humorą ir šmaikščius pokštus - visą margaspalvį tautosakos lobį L.Ivinskis guldė į savo kalendorius, kurio tapo savotiškais literatūros almanachais. Čia paskelbta nemažai žymiausių 19 amžiaus pirmosios pusės lietuvių literatūros kūrinių. Tai S.Vaiūno "Biruta", A.Baranausko "Anykščių šilelis", "Dievo rykštė ir malonė", D.Poškos "Mano darželis", A.Strazo "Kiškis", K.Praniaskaitės eiliuota pasaka "Zalcio motė"... 1860 metų kalendoriuje buvo perspaudinta K.Nezabitausio paskelbta lietuviškų knygų bibliografija. Nuolatiniis grožinės literatūros ir tautosakos skelbimas žymėjo populiarium L.Ivinskio "Metskaitlius" unikalumu ženklu. Išidėmėtina, kad tuo laiku tai vienintelis periodiškai išeinantis lietuviškas leidinys, kuris bent iš dalies atstojo nesamą periodinę spaudą, tai buvo tarsi pirmoji užpildyta lietuviškos periodiškos korio akuta.

Kas gi buvo Laurynas Ivinskis, rengęs, redagavęs, platinęs pirmąjį lietuvių kalendorių, jam aukojęs savo gyvenimą ir pinigų? Žinoma, kad net septynerius metus kalendoriai buvo spausdinami paties autoriaus lėšomis, jas imant iš skurdžios kišenės...

L.Ivinskis gimė 1810 metais Bambaluose, Kelmės rajone. Baigęs Kolainių mokyklą, pradėjo dirbti namų mokytoju, nes aukštajam mokslui lėšų nebuvo: 1832 metais caro valdžiai uždarius Vilniaus universitetą, tik turtingų dvarininkų vaikams buvo lemta mokytis kituose kraštuose. Ieškant darbo vietos teko dažnai kilnotis iš vieno dvaro į kitą. Brandžiausi metai prabėgo Rietave. Čia grafo I.Oginskio valia buvo įsteigta agronomijos mokykla, kurios vienu iš organizatorių tapo I.Ivinskis, savo erudicija ir kruopščiu darbu įgijęs didelę autoritetą.

Materialiniai sunkumai, kasdienybė negesino Ivinskio dvasinės energijos, noro domėtis kalbos dalykais, literatūra, botanika, liaudies medicina. J.Tumui-Vaižgantai I.Ivinskis rodėsi buvęs "grynas svajotojo ar specialisto mokslavrio tipas, kurio duona turi kas nors iš šalies rūpintis".

Patrauklios išvaizdos, švelnus būdo, geros širdies, mėgęs bendauti Laurynas Ivinskis asmeniniame gyvenime liko vienišas: nežinome nė vieno jam lemtingo moters vardo... Mūsų kultūros istorijoje jis liko kalendorių leidėjas, lietuviško laikraščio "Aitvaras" sumanytojas, kalbininkas, vertėjas, įvairiausių kolekcijų bei herbarų rinkėjas ir tvarkytojas, kilnios dvasios bajoras, visus savo darbus ir prasmingą veiklą paskyręs liaudies švietimui.

X X X X X

(Post scriptum)

Istorijos smalsuoless...

Praėjus dešimčiai metų po L.Ivinskio pirmojo lietuviško kalendoriaus pasirodymo, 1856 metais, istorikas Teodoras Narbutas Vilniaus astronomijos observatorijos direktoriaus padėjėjui Matvejui Gusevui atsiuntė siuntinį, kuriame buvo lazdos, rastos 1680 metais netoli Strėvos ir vadintos Gedimino skepre, kopija. Ištyrus lazda, paaiškėjo, kad tai... liaudiškasis kalendorius. Iš smulkių kniedelių sudėlioti simboliai yra mėnesių ir dienų ženklai... Lazdoje įžiūrėtos Lietuvos didžiųjų kunigaikščių insignijos liudijo, kad jau 14 amžiuje lietuviai turėjo savo kalendorių.

Parinko M.G.